



משרד החקלאות ופיתוח הכפר

# תכנית משרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

**פיקוח וטרינרי על משקי טיפוח, הפצה,  
רבייה וגידול של עופות (לולי קרנטינה)  
פיקוח וטרינרי על לולי הטלה**

דצמבר 2017

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

## תכנית משרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

**פיקוח וטרינרי על משקי טיפוח, הפצה, רבייה וגידול של  
עופות (לולי קרנטינה)  
פיקוח וטרינרי על לולי הטלה**

דצמבר 2017

אושר על ידי הרגולטור:

ד"ר רם כץ, מ"מ ראש מערך בריאות העוף, השירותים הווטרינרים  
אושר לביצוע על ידי:

שלמה בן אליהו, מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר  
עורכת:

חן טל, תחום מדיניות רגולציה – החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

## תקציר מנהלים

מסמך זה הוא תכנית ביצועית של משרד החקלאות ופיתוח הכפר להפחתת הנטל ברגולציה על הקמה, גידול והחזקה של עופות – בלולי הַטְּלָה (ביצים) ובמשקי טיפוח, הפצה, רבייה וגידול של עופות (לולי קרנטינה: רבייה, פרגיות ובתי אימון להודים). המערך לבריאות העוף אחראי על הפיקוח הווטרינרי בלולים השונים. הרגולציה נועדה למנוע התפרצות והתפשטות של מחלות עופות בישראל, במטרה לשמור על בריאות הציבור, בריאות בעלי חיים ועל רווחת בעלי חיים.

הסוגיות המרכזיות איתן מתמודדת התכנית הן חוסר בהירות ואחידות לגבי תהליכים רגולטורים (הקמת לול, היתר אכלוס והסגרים); מיעוט וזמינות מעבדות; דרישות מכבידות והפיקוח על העברת עופות.

במסגרת התכנית המשרד ינקוט בצעדים שונים לפתרון הסוגיות. בכלל זאת פרסום נהלים עדכניים ליצירת בהירות ואחידות לגבי התהליכים והדרישות הווטרינריות; ייעול תהליכים בירוקרטיים וקיצור זמני המתנה באמצעות מעבר לאישורים אוטומטיים ושימוש בפתרונות טכנולוגיים; עדכון הדרישות בכדי להתאימן למציאות המשתנה; וכן הכרה במעבדות פרטיות לביצוע בדיקות תחת פיקוח עליון של הרגולטור.

התכנית צפויה להפחית את עלויות ההקמה והגידול של משקי עופות בישראל, לעודד תחרות בכל הקשור לשירותי מעבדה ולשפר את איכות הפיקוח.

התכנית צפויה לקצר ב-67% את זמני ההמתנה לקבלת היתרים, להפחית ב-39% את העלויות הבירוקרטיות הישירות ללולי הקרנטינה. בסך הכול צפויה הפחתה של 17% מכלל העלויות הבירוקרטיות הישירות.

## תמצית הצעדים מתוך התכנית

צעד	סוגיה
הגדרת SLA מחייב של שלושה שבועות (21 ימים) למתן התייחסות מקצועית עבור תכנית שהוגשה.	זמני המתנה ממושכים לטיפול בבקשה להקמת לול או לשינוי מבני
פרסום נוהל עבודה הכולל את שלבי התהליך וכל הדרישות הווטרינריות בהתאם למאפייני הלול: סוג השלוחה, גודל וכו'.	חוסר בהירות לגבי תהליך אישור הקמת לול
תבוסת הדרישה להגיש מסמכים בעותק קשיח. בקשה תכנית הלול תועבר כקובץ אלקטרוני באמצעות הדואר האלקטרוני. הרגולטור ישיב לבקשה (כולל אישור שלה) באמצעות דואר אלקטרוני.	בקשה להקמת לול או לשינוי מבני: דרישה לעותק קשיח ומספר ההעתקים
גידור המשק – עדכון התקנות כך שתוסר הדרישה לגדר רשת, התקנה תעודכן לגדר שמונעת כניסת בני אדם ובעלי חיים (כולל שער ומנעול). תא אידוי – התקנות יעודכנו כך שלא תהיה חובה להקמת תא אידוי אלא תא, משטח או מתקן לחיטוי הציוד טרם הכנסתו לשטח הגידול.	דרישות מחמירות במבנה לול
התקנות יעודכנו כך שתבוסת הדרישה לניהול יומן, ויאפשרו תיעוד של המידע בכל דרך שיבחר המגדל (מערכות פנימיות, רישום ידני וכו') ובלבד שלרגולטור תהיה אפשרות לצפות בנתונים בעת הצורך.	דרישה לניהול יומן משק
מעבר מאישורים ידניים, לאישורי העברה אוטומטיים. הדרישות הרגולטוריות להעברת עופות יוטמעו במערכת מחשב, כך שבמקרים בהם האישור וודאי – המערכת הממוחשבת תעניק אישור אוטומטי.	חובה לקבל אישור העברת עופות גם במקרה של עמידה ודאית בדרישות
מתן אפשרות למעבדות פרטיות לבצע בדיקות מעבדה רגולטוריות. יפורסם נוהל להכרה במעבדות פרטיות, כולל פיקוח עליון של הרגולטור.	מיעוט וזמינות מעבדות
פרסום נוהל דרישות מפורט לקבלת ההיתרים, כולל טופס הזמנה לביקור לפיו הרגולטור מחויב לבצע את הביקור תוך 7 ימי עבודה מיום הצהרת המגדל על עמידתו בדרישות.	אי ודאות לגבי תהליך קבלת היתר אכלוס בלולי הטלה
פרסום נוהל בקשה לאכלוס בתנאי הסגר. הנוהל יחדד, בין היתר, כי במקרים מסוימים יינתן היתר אכלוס על אף הסגר וזאת בתנאים מסוימים כגון: בלול פרגיות רבייה אשר הגיעו לשלב ההטלה או כאשר מדובר באפרוחים בני יום במדגרות אשר צריכים להישלח ללול שמוכרז כנגוע ונמצא בהסגר.	הגבלות מחמירות בעת הסגר
פרסום נוהל הסגרים שיכלול הנחיות מפורטות לגבי הטלת הסגר והפעולות אשר נדרשות מהמגדל ומגורמי הפיקוח, פרק הזמן בו יחול ההסגר וכו'.	היעדר הנחיות מפורטות לגבי הסגרים

## תוכן עניינים

3	תקציר מנהלים
5	רקע כללי
6	חלק א' – פעילות הרגולטור
21	חלק ב' – סיכום תהליך השיח מול בעלי העניין
23	חלק ג' – תכנית המשרד להפחתת הנטל הרגולטורי
31	נספח א' – כימות הפחתת עלויות הרגולציה
33	נספח ב' – פירוט הסוגיות הרגולטוריות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית
37	נספח ג' – תכנית עבודה לביצוע התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

## רקע כללי

בעקבות החלטת ממשלה מס' 2118, מתאריך 22.10.2014, שעניינה 'הפחתת הנטל הרגולטורי', נדרשים כלל משרדי הממשלה לבצע תכניות להפחתת הנטל הרגולטורי. מסמך זה מציג את עיקרי הנושאים שעלו בתהליך ואת תכנית משרד החקלאות ופיתוח הכפר ("משרד החקלאות" או "המשרד") להפחתת הנטל הרגולטורי המוטל על הציבור בשני תחומים רגולטוריים: הפיקוח הווטרינרי על לולי הטלה והפיקוח הווטרינרי על משקי טיפוח, הפצה, רבייה וגידול של עופות (לולי קרנטינה).

תכנית זו גובשה על ידי הרגולטור ותבוצע על ידו בכפוף לכל דין.

## חלק א' – פעילות הרגולטור

### א. האינטרס הציבורי ועיקרי הפעילות של הרגולטור

1. המערך לבריאות העוף במשרד החקלאות ופיתוח הכפר ("הרגולטור") אחראי על הפיקוח הווטרינרי בשלוחות הלול השונות: הטלה, פטם והודים. מטרתו העיקרית של הרגולטור היא מניעת מחלות עופות ומניעת התפשטותן במשקי העופות בישראל.
2. הרגולטור מגן על מספר אינטרסים ציבוריים:
  - 2.1. הגנה על בריאות הציבור – מניעת מחלות בבעלי חיים אשר עלולות לפגוע בבני אדם (מחלות זואונוטיות) וכן מניעת שאריות כימיות וביולוגיות בביצים ובבשר.
  - 2.2. הגנה על בריאות בעלי חיים – הגנה על הציבור מפני מחסור במזון כתוצאה מהתפרצות מחלות, לדוגמא עופות וביצים אשר מהווים מוצר צריכה בסיסי.
  - 2.3. רווחת בעלי חיים (העופות).
3. התרחיש העיקרי מבחינת הרגולטור הוא התפרצות מחלות "מגיחות" כלומר מחלות לא מוכרות באזור, בעלות פתוגן חדש שטרם זוהו באזור מסוים. למשל: סלמונלה פולרום/ גלינרום (Salmonella), או שפעת עופות אלימה (Avian Influenza).
4. ניתן לחלק את מחלות העופות לשתי קטגוריות עיקריות:
  - 4.1. מחלות זואונוטיות - מחלות אשר עלולות לעבור מבעלי חיים לבני אדם, כגון זנים מסוימים של שפעת עופות וסלמונלה ובכך עלולות לסכן את בריאות הציבור.
  - 4.2. מחלות כלכליות - מחלות אשר מסכנות את העופות, אך אינן מועברת לבני אדם. מחלות אלו אינן מסכנות את בריאות הציבור וההשפעה שלהן זה היא כלכלית ואף עלולה לסכן את יכולת היצוא של מדינת ישראל. דוגמא למחלה מסוג זה היא מחלת הניוקסל (Newcastle Disease).
5. מחלות ה"דגל" בהן הרגולטור מתמקד הן: סלמונלה, שפעת העופות וניוקסל. ישנן מחלות עם מספר זנים, לדוגמא מחלת הסלמונלה.
6. הכלים הרגולטורים אשר משמשים את הרגולטור לצורך מניעת התפשטות המחלות ושמירה על האינטרס הציבורי כוללים, בין היתר:
  - 6.1. מתן רישיון הקמה למשקי עופות;
  - 6.2. מתן היתר העברת עופות;
  - 6.3. מתן היתר הפעלה/ אכלוס של לול עבור כל מחזור גידול;
  - 6.4. מתן אישור לרכב המיועד להובלת עופות;
  - 6.5. הטלת הסגר במקרה של התפרצות מחלה או חשד להתפרצות מחלה כולל השמדת הלהקה במידת הצורך;
  - 6.6. הגדרת תכנית חיסונים מחייבת – עבור לכל סוג עוף יש הוראות לחיסון חובה בגילאים שונים;
  - 6.7. ביצוע פעולות פיקוח וניטור כגון: ביקורות שוטפות לבדיקת יישום הדרישות הרגולטוריות וניטור מחלות על ידי דיגום לצורך איתור מוקדם של מחלות.

## ב. הבסיס החוקי לפעילות

7. להלן יפורטו עיקרי המקורות החוקיים לסמכות הרגולטור, אשר מעגנים את תפקידיו וסמכויותיו:
- 7.1. פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], תשמ"ה – 1985 ("הפקודה"): הפקודה מקנה לרגולטור את הסמכות הכללית לפעול כדי למנוע ולטפל במחלות עופות. הפקודה גם מסמיכה את הרגולטור להטיל הסגר במקרה של חשד להתפרצות מחלה כוללת המתת העופות, וכן סמכויות ביקורת ופיקוח.
- 7.2. חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד – 1994.
- 7.3. תקנות מחלות בעלי חיים (הקמה והפעלה של משקי טיפוח, הפצה, רבייה וגידול של עופות), תשמ"א – 1981. ("תקנות הקמה והפעלה")
- 7.4. תקנות רישוי עסקים (תנאים לרישוי משקי עופות ולולים), תשמ"א – 1981 ("תקנות רישוי עסקים").
- 7.5. תקנות מחלות בעלי חיים (מחלת הניוקסל), תש"ל – 1970.
- 7.6. תקנות מחלות בעלי חיים (הסדרת תנועת בעלי חיים בישראל), תשמ"ב – 1982: התקנות מקנות לרגולטור את הסמכות לתת היתר להובלת עופות וכן סמכות לאישור רכב להובלת עופות.
- 7.7. תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (הובלת עופות), התשע"ב – 2011.
- 7.8. תקנות מחלות בעלי חיים (פסדים), תשמ"א – 1981.
8. בנוסף, הרגולטור פרסם מספר נהלים ומסמכים מתוקף סמכותו:
- 8.1. איגרת למגדלים ("האיגרת") – תגבור הפקוח והאכיפה הווטרינרית בשלוחת תרנגולות המטילות ביצי מאכל - ינואר 2014.
- 8.2. הנחיות כלליות למתן היתר להפעלת משק טיפוח, הפצה, רבייה וגידול של עופות – אוגוסט 2008.
- 8.3. תכנית להקמה, החזקה והפעלה של משקי רבייה ומדגרות "נקיים" מסלמונלה אנטריטידיס וסלמונלה טיפומוריום – אוקטובר 2002.
- 8.4. תכניות חיסונים.

## ג. הפעילות המפוקחת ומאפייני קהל היעד

### ג.1. המחלות העיקריות עימן מתמודד הרגולטור

9. שפעת עופות היא מחלה נגיפית התוקפת עופות אך גם מדבקת ומסוכנת לבני אדם. למחלה מספר זנים ולכל אחד מהם מאפיינים קליניים שונים. להלן פירוט מאפייני המחלה לפי זניה:
- 9.1. H5N1 – זן מסוכן לבני אדם שהתפרץ בישראל לראשונה בשנת 2006. ההתפרצות האחרונה בישראל התרחשה בשנת 2015 כאשר נמצאו עשרה משקים נגועים והושמדו כ-330 אלף עופות.
- 9.2. H9N2 – הנגיף לא נחשב כ-HPAI (highly pathogenic avian influenza) הוא בהחלט גורם לתמותה נרחבת בעופות (בעיקר בלא מחוסנים). במהלך שנים 2015 ו-2016 היו מספר התפרצויות בודדות.
- 9.3. H5N8 – עד כה לא היו בידודים של זן זה בבני אדם. הוא זוהה לראשונה בישראל בנובמבר 2016. הרגולטור התמודד עם ההתפרצות עד לפברואר 2017. במהלך ההתפרצות הזן נצפה ב-21 ישובים והושמדו כ-385 אלף עופות (בעיקר משלוחות פיטום ההודים והרבייה הכבדה).

10. **סלמונלה** – היא מחלה הנגרמת מחיידק הסלמונלה. ביטוייה הקליני העיקרי בבני אדם הוא דלקת בדרכי העיכול המלווה בחום, כאבי בטן ושלשולים קשים. בעלי חיים לרוב משמשים נשאים של החיידק ללא סימנים קליניים. התפרצות תחלואה בסלמונלה בבני אדם מקורה על פי רוב בחשיפה למזון מזוהם מן החי, והיא כמעט לא נגרמת מהידבקות בין אדם לאדם. זיהום של מזון מן החי נגרם בשל סביבת גידול מזוהמת וכן עקב צריכת מזון נגוע בסלמונלה על ידי בעלי החיים.

10.1. בעופות הסלמונלה נמצאת לרוב במערכת העיכול ומופרשת בלשלת. באופן זה מזדהמים עור העוף, שטח הפנים של הביצה וכל דבר הבא במגע עם הלשלת. בזני סלמונלה מסוימים יכול החיידק להימצא גם במערכת הרבייה ומשם להיות מופרש ישירות לתוך הביצה.

10.2. יש יותר מ-2,300 זנים מוכרים של חיידק הסלמונלה ורק פחות מ-10% מהם עלולים לגרום להתפתחות מחלות בבני אדם בניהם: אינטריטידיס, טיפומורים. להערכת הרגולטור, כ-60% ממקרי סלמונלה אינטריטידיס בבני אדם מקורם בביצים.

10.3. התרשים הבא מציג נתונים על התחלואה המדווחת בסלמונלה בבני-אדם:<sup>1</sup>

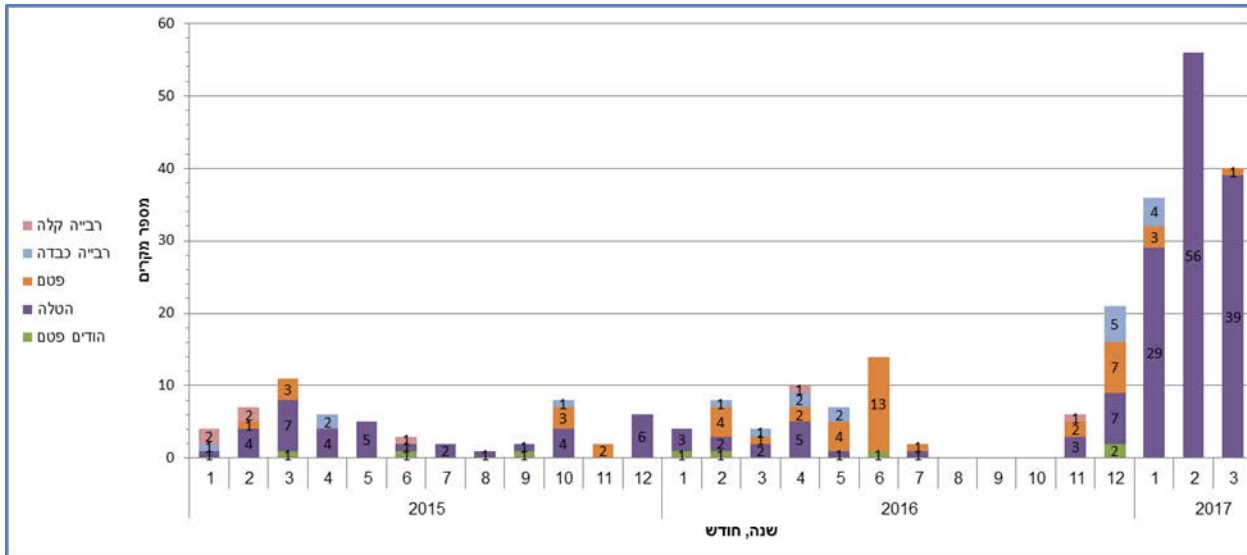


1.1. **ניוקסל** – הווירוס פוגע במערכת הנשימה והעצבים של העופות. המחלה אינה מדבקת או מסכנת את בריאותם של בני אדם. השלכות המחלה הן בעיקר שיעור תמותה חריג של העופות וירידה בשיעורי ההטלה. בנוסף, התפרצות של המחלה בישראל עלולה לגרום למגבלות סחר קשות שיוטלו על ישראל, מחשש להפצת המחלה למדינות אחרות. רוב המקרים של ניוקסל זוהו בלולי הטלה – כפי שניתן לראות בתרשים הבא<sup>2</sup>. הגידול שחל במספר המקרים המאובחנים החל מנובמבר 2016, מיוחס לשינוי מדיניות שבה נקט הרגולטור וכן לתגבור הפיקוח האקטיבי שבוצע על ידי גורמים מטעם הרגולטור. מדיניות הרגולטור עודכנה כך שהמצאות מחלה לא בהכרח תוביל להשמדת הלהקה, כתוצאה מכך חל גידול בדיווח של התפרצות המחלה, ראה החבה בהמשך התכנית.

<sup>1</sup> מרכז המחקר והמידע של הכנסת "נתונים על מחלת הסלמונלזיס, הנגדרת על-ידי חיידק הסלמונלה" (22.2.2016) זמין ב: <https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03736.pdf>

<sup>2</sup> מתוך נתוני הרגולטור. מקרה מוגדר כמשק שבו זוהה הנגיף. משק יכול לכלול מספר מבנים, אם כי מרבית משקי ההטלה בישראל הם משקים בעלי מבנה אחד בלבד.





## 11. האתגרים המרכזיים איתם מתמודד הרגולטור :

11.1 כמות וצפיפות לולי ההטלה – ענף ההטלה בישראל מרוכז בעיקר באזור הצפון (כ-65% מן הלולים ממוקמים באזור הגליל ומבואות החרמון). מרבית מהלולים סמוכים זה לזה, ומצויים במרחק של מטרים בודדים. בשל הצפיפות הרבה לכן יש חשיפה מוגברת להעברת מחלות בין לולים. בנוסף, מדובר בענף מבוזר, המרוכז מכ-2,700 לולים (רובם קטנים) ולכן יש לבצע את פעולות הפיקוח באתרים רבים.

11.2 איכות לולי הטלה – מרבית לולי ההטלה הם לולים ישנים שהוקמו בשנותיה הראשונות של המדינה. מדובר על לולים אשר אינם עומדים בכל הדרישות הווטרינריות והסניטריות, על כל המשתמע מכך.

11.3 חדירת מחלות דרך גבולות ישראל – למדינת ישראל גבולות ארוכים באופן יחסי לשטחה, כולל גבולות עם עזה והרש"פ. המדינות השכנות לישראל אינם כפופות לרגולציה הווטרינרית הישראלית ולכן מחלה שמתפרצת במדינה שכנה בשל פיקוח לקוי שם, עלולה לחדור לישראל. בנוסף, מחלות עופות עלולות לעבור דרך האוויר, גם דרך מציפורים נודדות. לכן לרגולטור יש שליטה מוגבלת ביותר על הסיכון לחדירת מחלות.

## 2.ג תהליכים משמעותיים אשר התרחשו בשנים האחרונות

### 12. הפרדת הפיקוח הווטרינרי מהמועצה לענף הלול

12.1 למועצה שתי מעבדות ושם הועסקו עובדים שקיבלו שכר גם מהמועצה וגם ממשרד החקלאות ופיתוח הכפר. הפקחים והרופאים הועסקו במשותף על ידי המועצה והשירותים הווטרינרים.

12.2 בעקבות ביקורת של מבקר המדינה וחוות דעת משפטית שניתנה בעניין ניגוד העניינים הטמון בהעסקה הכפולה של רופאים וטרינריים על ידי המועצה והמשרד, הוחלט להפריד את הסמכויות כך שהמעבדות נשארו במועצה, אך כל מערך הרגולציה והפיקוח עברו לשירותים הווטרינריים. במסגרת ההפרדה התקבלו מספר החלטות:

12.2.1 מעבדות המועצה ימשיכו להעניק שירותי אבחון למערך העופות בשירותים הווטרינריים.

12.2.2 הוקמה מערכת מחשוב לניהול ותפעול כל משקי העופות (למעט לולי הטלה, נכון לשנת 2017). המערכת מאפשרת בין היתר, עדכון שוטף של בדיקות המעבדה, וכן נקבע נוהל לגבי

דיווחים שהמעבדות צריכות לספק לרגולטור. כיום יש לרגולטור גישה מלאה למערכת וכך מובטחת שקיפות מלאה.

12.2.3. נכון להיום ישנה מעבדה ממשלתית אחת (במכון הווטרינרי, אשר כפוף לשירותים הווטרינריים) אשר משמשת כמעבדת ייחוס ונותנת תמיכה למעבדות המועצה במקרים של אבחון.

### 13. רפורמה בענף ההטלה

13.1. מרבית משקי ההטלה בישראל הם משקים פרטיים אשר הוקמו בשנותיה הראשונות של המדינה. לולים אלה בנויים בצפיפות זה לצד זה והם אינם עומדים בדרישות סניטריות וווטרינריות מספקות ורמת הבטיחות הביולוגית שלהם נמוכה. זאת לעומת לולים מודרניים אשר בנויים באזורי גידול נפרדים, מבודדים ומגודרים (להערכת הרגולטור מדובר על כ-5% מלולי ההטלה בישראל, אשר מייצרים כ-40% מן הביצים בשל גודלם).

13.2. בעשור האחרון, התפתחה מודעות למניעת מחלות עופות זואונוטיות כגון שפעת עופות אלימה וכן מחלת הסלמונלה למיניה.

13.3. הרגולטור מצא כי משקי ההטלה נמצאים בסיכון גבוה להתפרצויות מחלות וכך הוחלט כי יש לקדם את הרפורמה בענף. התקבלה החלטת ממשלה שעניינה תכנית לשדרוג לולי וזאת בכדי שהם יעמדו בהוראות תקנות רישוי עסקים.<sup>3</sup> בהתאם להחלטת הממשלה נקבע כי יש להוציא את כל הלולים מתוך הישובים ולבנות לולים חדשים, גדולים ומתקדמים, אשר יעמדו בדרישות הווטרינריות

13.4. בשנת 2013, לאחר שהמדינה לא הצליחה להוציא לפועל את התכנית בהתאם להחלטת הממשלה כאמור, מונתה במשרד החקלאות ועדה לבחינת דרכים לשדרוג ענף ההטלה. השינוי העיקרי עליו המליצה הוועדה היה שניתן להמשיך להשתמש בלולים הקיימים, ככל שאלו ישודרגו (אין חובה להעתיק את הלולים אל מחוץ לתחום המגורים), ויעמדו בכל דרישות הרגולטור. בכלל זה אכלוס כל הלולים בתוך אותן יישוב יבוצע באותו מועד (אכלוס חד-גילי אחיד).<sup>4</sup>

13.5. בשנת 2014, הרגולטור פרסם איגרת ובה מספר הנחיות לעמידה בדרישות בהתאם להמלצות הוועדה ובכפוף לתקנות רישוי עסקים. ההנחיות באיגרת כוללות שני שלבים:

13.5.1. שלב א' (בטווח הקצר) – על הלולים לעמוד בדרישות בסיסיות בעיקר בנוגע לאיסוף והחזקת ביצים, העברת ביצים, יומן תפעול.

13.5.2. שלב ב' (בטווח הארוך) – על הלולים לעמוד בדרישות אשר מחייבות שינוי מבני ולכן כרוכות בעלויות גבוהות.

13.6. הרגולטור קבע באיגרת את לוחות הזמנים לגבי עמידה בהוראות שלב א' (1.6.2014) אך לא ציין את לוחות הזמנים לגבי שלב ב', מכיוון ששלב זה היה טעון סיוע תקציבי ממשרד האוצר.

13.7. להערכת הרגולטור כ-90% מלולי ההטלה הקיימים כיום בישראל עומדים בדרישות בהתאם לשלב א'.

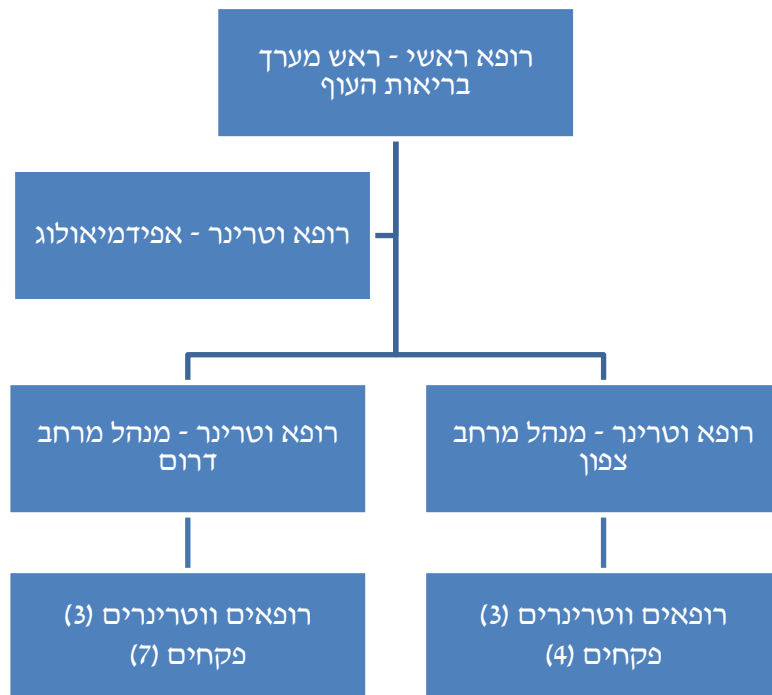
13.8. נכון להיום אושרו אזורי גידול ביישובי הצפון, למעט שני יישובים. בפועל, אין ישוב שבו יושמה הרפורמה במלואה.

<sup>3</sup> החלטה מס' 1855 של הממשלה מיום 24.6.2007 שעניינה " עידוד התייעלות במשק הייצור והשיווק בענף ביצי המאכל", כפי שעודכנה בהחלטת ממשלה מס' 2083, מיום 15.7.10.

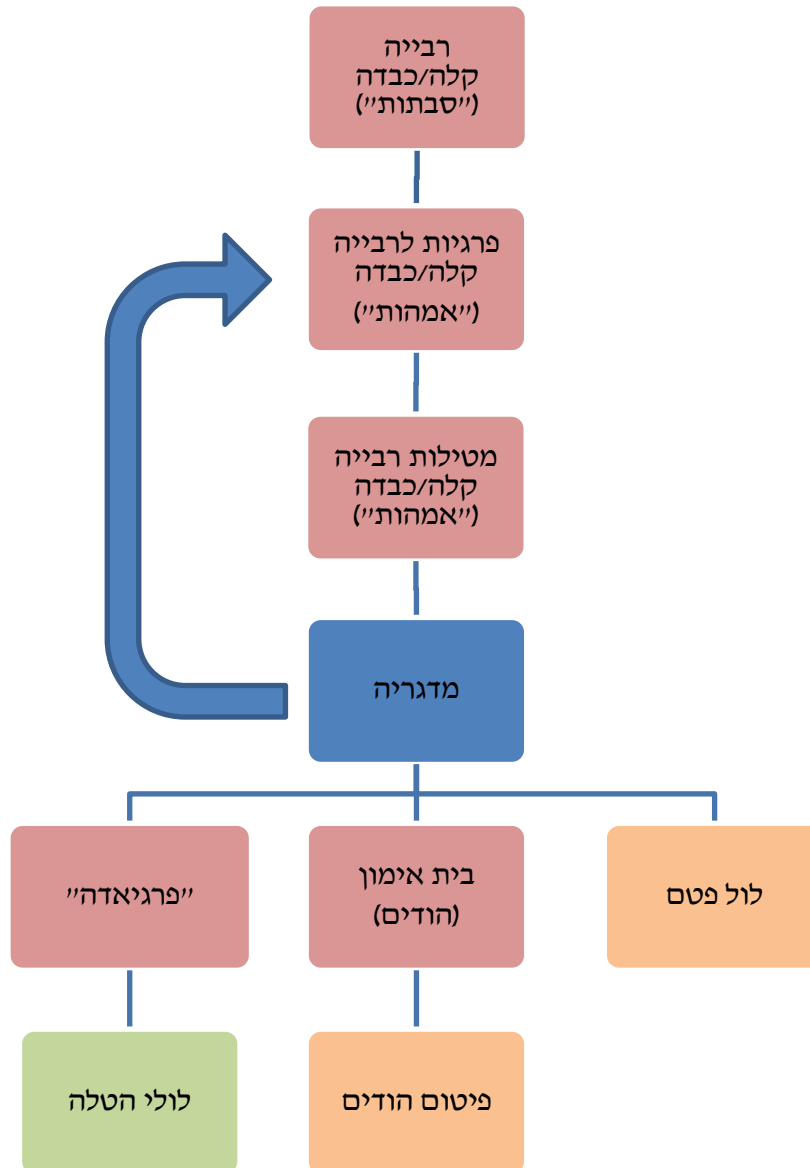
<sup>4</sup> משרד החקלאות ופיתוח הכפר "דוח צוות היגוי לעדכון התכנית לשדרוג ענף ההטלה" (2014).

### ג.3. מבנה היחידה

14. ד"ר רם כץ הוא ראש מערך בריאות העופות בפועל, אשר כפוף למנהל השירותים הווטרינריים.<sup>5</sup> מערך העופות מתפרס על שני מרחבים: צפון ודרום. המערך פועל כגוף נפרד מהלשכות הווטרינריות של השירותים הווטרינרים.
15. מרחב צפון: מנוהל על ידי ד"ר רם כץ, וכולל שלושה רופאים וטרינריים, ארבעה פקחים ומזכירה.
16. מרחב דרום: מנוהל על ידי ד"ר שגית נגר, וכולל שלושה רופאים ווטרינריים, שבעה פקחים ומזכירה.
17. מטה היחידה בראשותו של ד"ר רם כץ, וכולל רופאה אפידמיולוגית, ומזכירה. עיקר העיסוק במטה הוא ניהול אדמיניסטרטיבי והתוויית מדיניות.
18. ישנם רופאים ווטרינרים אשר אחראים גם לתפקידי רוחב כגון הנפקת אישורי העברה, פיקוח על תכנית הסלמונלה בכל הארץ, ומתן אישורי הקמת לולים חדשים.
19. התרשים שלהלן מתאר את מבנה היחידה:



<sup>5</sup> ד"ר רם כץ מונה לתפקידו הנוכחי במהלך יולי 2017, כממלא מקום של ד"ר שמעון פרק ז"ל אשר נפטר במהלך שנת 2017.



21. ניתן לחלק את ענף הלול לחמישה תחומי הרגולציה:

21.1. לולי הטלה (צבע ירוק): לולים שבהם מגדלים עופות להטלה (ביצים למאכל).

21.2. לולי קרנטינה (צבע ורוד): לולי קרנטינה הם שם מרכזי עבור כל לול שבו מגדלים עופות בכדי להעבירם ללול אחר. מכיוון שהעופות מלולים אלו מועברים ללולים אחרים, לולי קרנטינה עלולים לגרום להפצת מחלות גם ללולים אחרים ולכן הם כפופים לדרישות ווטרינריות מחמירות. לולי קרנטינה כוללים את הלולים הבאים:

21.2.1. לולי רבייה – אמהות וסבתות הם למעשה הסקלה הגנטית של העופות המשובחים ביותר.

21.2.1.1. פרגיות רבייה – משק עופות בו מגדלים עופות לרבייה מגיל יום ועד העברה למשק ההטלה (רבייה), לאחר 24 עד 30 שבועות.

- 21.2.1.2. מטילות רבייה – משק שבו העופות מטילות ביציי רבייה, הביצים יועברו למדגרות.
- 21.2.2. פרגיאדה (גידול המיועד לשלוחת ההטלה) – האפרוחות בגיל יום מועברות מהמדגרה ללול פרגיאדה עד גיל 15 שבועות כאשר הן מוכנות ובשלות למעבר ללול הטלה.
- 21.2.3. בתי אימון להודים – אפרוחים בגיל יום מועברים מהמדגרה לבית האימון עד גיל 6 שבועות ואז עוברים ללול הפיטום.
- 21.3. לולי פטם (צבע כתום): משק גידול עופות "כבדים" לשחיטה למאכל. לולים אלו מתחלקים לבשר פטם ובשר להודים.
- 21.4. מדגריה (צבע כחול): מתקן להדגרת ביצי רבייה, ממנו משווקים אפרוחים בני יום ללולים.
22. ישנם תחומי נישה נוספים: ענף משק ברווזים וענף ביצי שלווים. מדובר על ענפים קטנים מאוד (בענף הברווזים ישנו אדם אחד אשר מפעיל ארבעה מתקנים), ועל כן הרגולציה מקלה יותר מאחר ואחרת הענפים לא יוכלו להתקיים. בנוסף, ישנם לולי הסגר ביבוא, המיועדים עבור כל העופות אשר מגיעים ביבוא.
23. תכנית זו עוסקת רק בלולי ההטלה ובלולי הקרנטינה, בהתאם לתכנית החומש הממשלתית להפחתת הנטל הרגולטורי.
24. מאפייני קהל היעד המפוקח:
- 24.1. ענף העופות בישראל מחולק לארבעה סוגי תוצרת: בשר פטם, בשר הודו, ביצי מאכל ושלוחות הרבייה. היקף הייצור של כל הענף נאמד בכ- 5,315 מיליון ש"ח בשנה ומהווה כ-17% מכלל התפוקה החקלאית בישראל.<sup>6</sup> היקף הפעילות הכלכלית של שלוחות ביצי המאכל נאמד בכ- 825 מיליון ש"ח. היקף הפעילות הכלכלית של שלוחות הרבייה (שמהוות חלק מענף לולי הקרנטינות) נאמד בכ-870 מיליון ש"ח בשנה. יוער שלולי הקרנטינה מגדלים עופות לכל ענפי הלול - הטלה, פטם והודים.
- 24.2. שווי ביצי המאכל אשר מיוצרות בשנה בלולי ההטלה נאמד בכ-2.34 מיליארד ש"ח בשנה.
- 24.3. ישנם כ- 2,890 מגדלים פעילים בשלוחות ביצי ההטלה וכ- 230 מגדלים פעילים בלולי הקרנטינות.
- 24.4. בישראל קיימות כשש חברות אשר עוסקות בענף הקרנטינות ובנויות כאינטגרציות, כלומר מחזיקות בשרשרת ייצור מלאה משלב מפעלי מזון לעופות, דרך תהליך הגידול הכולל את משקי הגידול השונים והמדגרה ועד שלבי הייצור, השיווק וההפצה. מרבית מגדלי הרבייה בישראל עובדים כחלק מחברת אינטגרציה. בנוסף לחברות האינטגרציה יש מגדלי קרנטינה ספורים אשר מחזיקים משקים לא אינטגרטיביים.
- 24.5. לולי ההטלה מוחזקים על ידי מגדלים בעלי מכסות ייצור. המאפיין הייחודי העיקרי של לולי ההטלה הוא שמדובר בענף בתכנון ממשלתי באמצעות מכסות ייצור ופיקוח מחירים. המגדל אדיש לכוחות השוק מאחר ובכל מקרה הממשלה הגדירה עבורו מראש באמצעות המכסות איזה כמות הוא רשאי לגדל. הענף פועל ללא תחרות מכיוון שהוא מתוכנן ומפוקח על ידי הממשלה, וגם יבוא של ביצים מוגבל באמצעות מכסים (ומבוצע לרוב על-ידי משווקי ביצים מורשים). להערכת הרגולטור, התכנון הממשלתי המקיף בענף זה גורם לכך שהמפוקחים לא מונעים על ידי כוחות השוק (רצון להשתפר כדי לגבור על המתחרים) ולכן הסטנדרטים הווטרנריים מושפעים רק באמצעות רגולציה כופה.

<sup>6</sup> מידע ונתונים על ענפי הלול- המועצה לענף הלול: [http://www.ofot.org.il/page\\_13792](http://www.ofot.org.il/page_13792)

24.6. לולי הקרנטינה הם לולים בסטנדרטיים גבוהים אשר לרוב עומדים בדרישות הרגולטור ואף מעבר לכך. הסיבות לכך הן :

24.6.1. כוחות השוק - מדובר על ענף שאינו מתוכנן על ידי הממשלה ומתנהלים בו יחסי מסחר חופשי, כך שלמגדלים יש תמריץ לספק סחורה איכותית ונקייה ממחלות. לדוגמה, המגדלים מגנים על העופות מפני מחלת ה"מיקרופלזמה", בעוד שהרגולטור לא דורש זאת מהם. המגדלים מחסנים ואף ממיתים להקות על דעת עצמם, ללא כל הוראה רגולטורית כופה, כדי לספק עופות ברמה טובה וללא מחלות.

24.6.2. אינטגרציה - כיום קיימים לא מעט מגדלי פיתוח אשר בעלותם לולי הקרנטינה משלהם ולכן האינטרס שלהם ליצור לול ברמת גידול גבוהה וללא מחלות שיפגעו בלול הפטם בהמשך.

24.6.3. אכיפה מוגברת - מאחר ומדובר על לולי הפצה אשר התפרצות מחלה בלול מהסוג הזה יכולה לסכן לולים נוספים בהמשך.

## ד. תיאור פעילות הרגולטור

### 1.ד. פירוט תהליכים רגולטוריים

#### 25. אישור ווטרינרי להקמת לול –

25.1. המלצת המשרד ניתנת כחלק מהדרישות הווטרינריות הנדרשות בהקמת לול חדש במסגרת תהליך תכנון ובנייה. ניתן בשלב התכניות הכתובות טרם תחילת הבנייה.

25.2. עבור לולי קרנטינה (רבייה, פרגיאדה ובתי אימון להודים) הרגולטור מעניק רישיון הקמה, עבור לולי הטלה הרגולטור מאשר את עמידת התכנית בדרישות תקנות רישוי עסקים. בשני המקרים התהליך זהה.

25.3. כאשר מגדל מעוניין להקים לול חדש או שהוא מעוניין להרחיב את הלול הקיים, עליו לפעול מול הרשויות הרלוונטיות. מוסדות התכנון מתכנסות בועדה אשר שוקלת את הבקשה. מאחר ומדובר במבנה חקלאי שנועד לאכלוס עופות, המגדל נדרש להמציא את ההמלצה של הרגולטור.

25.4. המגדל או המתכנן (אשר מייצג את המגדל לעניין זה) מגיש לרופא הווטרינר במרחב הרלוונטי תכנית הגשה של מבנה הלול, כולל תרשים סביבה המראה את כל המבנים בסביבת הלול, תרשימים הנדסיים וכן אישור מודד מוסמך.

25.5. נכון להיום לא קיים נוהל אשר מסדיר את אופן ההגשה. ההגשה מתבצעת באמצעות הדואר האלקטרוני או פיזית בעותק קשיח למנהל המרחב. הרגולטור מעדיף את האופציה האלקטרונית מאחר ובשלב מתן האישור, הוא מעביר את הנתונים למערכת העופות (מערכת מבוססת GIS) וכך זה חוסך דרישה נוספת לקבלת טופס מקוון. יחד עם זאת, בפועל מרבית הבקשות מוגשות בעותק פיזי.

25.6. הרגולטור מקבל את התכנית, מוודא עמידה בדרישות התקנות (לולי הטלה - תקנות רישוי עסקים ולולי קרנטינות – תקנות הקמה והפעלה). ברוב המקרים הרגולטור יבצע ביקור בשטח המיועד כדי לאמת את הנתונים אשר הוצגו בפניו ולאחר מכן יאשר את התכנית בחתימתו.

- 25.7. כמות הלולים החדשים אשר מוקמים בשלוחת ההטלה היא נמוכה מאחר ומדובר על תחום אשר תלוי במכסות הטלה בהתאמה כמות המגדלים החדשים אשר נכנסים לתחום מצומצמת. לכן, על פי רוב, המגדלים אשר מקימים לולים חדשים הינם מגדלים קיימים שהגדילו את המכסה או שמעוניינים בשדרוג הלול כדי לעמוד בהוראות הרגולטור לצורך קבלת הטבות שונות (רישוי עסקים או הגדלת מכסות) או מגדלים שנקבעו להם מכסות חדשות מכוח תקנות המועצה לענף הלול.
- 25.8. נכון לשנת 2016 ישנם 1,865 מבנים של לולי הטלה<sup>7</sup>, הערכה היא כי 5% מתוכם הם לולים מודרניים אשר עומדים בהוראות הרגולטור כולל עמידה בשלב ב' לאגרת.
- 25.9. הרגולטור מעניק כ- 100 רישיונות/אישורים להקמת לולים בשנה (כ- 70% מתוכם עבור הטלה וקרנטינות).
- 25.10. מרבית הבקשות חוזרות למספר תיקונים לאחר הערות שניתנות על ידי הרגולטור. כמעט ואין מקרים שבהם ניתנת דחייה חד משמעית.
- 25.11. זמן ממוצע לקבלת רישיון מוערך בכ-9 חודשים עד שנה.
26. רישוי עסק – בהתאם לצו רישוי עסקים, משקי עופות חייבים ברישיון עסק, הרגולטור הינו גורם מאשר בתהליך ואינו מעניק רישוי עסקים.
27. היתר הפעלה/אכלוס –
- 27.1. היתר חד פעמי שניתן טרם אכלוס לאחר הקמת הלול ובכל מחזור גידול, כאשר הלול ריק מעופות. היתר הפעלה ניתן ללולי קרנטינה והיתר אכלוס ללולי הטלה. במהות מדובר על אותו סוג של אישור.
- 27.2. ההיתר ניתן לאחר ביקור מפקח מטעם הרגולטור אשר בודק עמידה בדרישות הוטרניריות כפי שאושרו ברישיון ההקמה (לדוגמת גידור, רצפת בטון, מתקן כילוי פגרים וכו') וכן בדרישות נוספות שניתן לבדוק רק לאחר הקמת הלול בפועל כמו ניקוי הלול.
- 27.3. אישור הרגולטור בפעם הראשונה לאחר הקמת הלול בא לידי ביטוי בכך שמעניק מספר רישיון לול, מספר חד ערכי במערכת הלול ובכך הפך את הלול לול פעיל ומוכר על ידי הרגולטור. לאחר מכן, מועצת הלול מספקת שלט עבור הלול בהתאם להנחיות הרגולטור.
- 27.4. העיקרון הראשי במניעת מחלות עופות הינו "ALL IN ALL OUT" וזאת כדי למנוע את שרשרת ההדבקה. על כן, בכל אכלוס של לול מכניסים את העופות באותו הגיל ומוציאים אותם לאחר מחזור הגידול (בהטלה כשנתיים ובקרנטינות משתנה בהתאם לסוג הגידול), מנקים את הלול ומבקשים היתר אכלוס נוסף. כך שלמעשה כל מחזור גידול הלול מתרוקן לחלוטין ויש לקבל את היתר לאכלוס נוסף. תדירות הבקשות להיתרים תלויה בזמן גידול להקה, אשר משתנה בין סוגי העופות באופן הבא:
- 27.4.1. הטלה כשנתיים.
- 27.4.2. "פרגיאדה" (עוף קל שמיועד להטלה) כ- 15 שבועות.
- 27.4.3. הודונים (בית אימון שמיועד לפיטום הודים) כ- 6 שבועות.
- 27.4.4. פרגיות כבדות כ- 24 שבועות.
- 27.4.5. פרגיות הודים כ- 30 שבועות.
- 27.4.6. רבייה פרגיות ורבייה הודים (עופות שמטילות ביצים מהם יהיה פטם) כ- 30 שבועות.

<sup>7</sup> מידע ונתונים על ענפי הלול- המועצה לענף הלול: [http://www.ofot.org.il/page\\_13792](http://www.ofot.org.il/page_13792)

27.5. היתר האכלוס מתקבל לאחר ביקור פקח בלול. בלולי הקרנטינות ישנה הקלה שחלה החל מנובמבר 2016. במסגרת ההקלה הרגולטור מפעיל שיקול דעת הכולל בעיקר את תוצאות הביקור האחרון והיסטוריית הלהקה מבחינת מחלות, ההקלה היא בכך שלא כל העברה תחויב בביקור לקבלת היתר אכלוס. ישנם מקרים שבין אישור ההקמה וההפעלה לבין האכלוס, תעבור תקופה ארוכה ולכן הרגולטור יצטרך להגיע שוב כדי לבדוק עמידה בתנאי ההיתר. אך אם מדובר על אותה התקופה הרגולטור יאשר את קבלת ההיתר באופן מהיר ללא ביקור נוסף.

## 28. היתר העברה –

28.1. רלוונטי לשלב שבו מעבירים עופות בין הלולים. במקרה של הטלה מדובר על שלב מה"פריאדה" ללול ההטלה ולכן מדובר על תת תהליך ששייך לתחום הקרנטינה. תיאורטית, ניתן להעביר עופות מלול ההטלה למשחטה, אך הרגולטור ציין כי כמעט ואין מעברים כאלו מאחר ועל פי רוב המגדלים בוחרים להמית את העופות בלול, על ידי קבלן שמפעילה המועצה לענף הלול.

28.2. אישור העברת עופות כרוך במספר דרישות וטרינריות: היתר אכלוס לאחר ביקור פקח במשק היעד (כאמור ישנם לולי קרנטינות אשר לא יחויבו בביקור), בדיקות דם, הצהרת הרופא המטפל לשלילת סימנים קליניים, ביצוע החיסונים הנדרשים בהתאם לתכנית החיסונים של הרגולטור, ישנם מקרים בהם נדרשת בדיקת מטוש לסלמונלה וכן בדיקה כי משק המוצא ומשק היעד אינם בהסגר.

28.3. בדיקות דם לשלילת קיום מחלות ובדיקת כייל נוגדנים להערכת יעילות החיסון ועמידות העופות – המפוקחים אחראים על ביצוע הבדיקה (כ-25 דגימות) ושליחתן לאחת ממעבדות של המועצה לענף הלול. למועצה שתי מעבדות, מעבדה צפונית באזור התעשייה קדמת גליל ומעבדה דרומית באזור התעשייה באר טוביה. כאמור, לרגולטור ישנה שליטה על תוצאות הבדיקות. הבדיקות תקפות ל-10 ימים בלבד מיום הדיגום.

28.4. בדיקת מטוש לסלמונלה (רלוונטי לסבתות רבייה כבדה ואמהות רבייה קלה) – בדיקה שמתבצעת על ידי הפקחים של הרגולטור. הבדיקה מתבצעת לאחר חיטוי המשק.

28.5. תהליך העברה מתבצע באופן ממוחשב על בסיס המערכת של מועצת הלול. הבקשה להעברה מבוצעת על ידי מגדלי הקרנטינות (כל מגדל קרנטינה מצויד במחשב עם המערכת). כל העברה מחויבת באישור פיזי של רופא ווטרינרי ממשלתי, אשר מתבצע דרך המערכת. כל הדרישות להעברה מגיעות עד יום חמישי בשעה 12, הרופאה הממשלתית אשר אחראית על העברות מסדרת תכנית ביקור פקחים לאכלוס בהתאם. ישנם מקרים שבהם נדרש ביקור פקח חוזר.

28.6. במידה וכל התנאים מתקיימים, הרופאה הממשלתית מאשרת את העברה במערכת כך שהמפוקחים רואים את האישור באופן אוטומטי.

28.7. הרגולטור מעניק כ-1,000 היתרי אכלוס ללולי הטלה בשנה וכ-750 היתרי הפעלה ללולי קרנטינה בשנה. זמני ההמתנה לקבלת ההיתר נעים בין מספר שעות עד לשבוע ימים. נציין כי מדובר בתהליך מתוכנן ומוסדר מראש כך שקבלת ההיתר על ידי הרגולטור לא תיפגע בשרשרת השיווק.

## 29. אישור רכב להעברת עופות –

29.1. מתבצע אחת לשנתיים בהתאם לפרמטרים של הרגולטור הכוללים התייחסות בעיקר לרווחת העופות וצער בעלי חיים. בעל הרכב מחויב להגיע עם הרכב אל משרדי הרגולטור. בכל שנה הרגולטור מעניק כ-100 היתרים מסוג זה.

## 30. הטלת הסגר –



- 30.1. כפי שתואר, המערכת המקוונת שמפעילה מועצת הלול, הינה מערכת GIS, כך שכל לול מקבל מספר ומסומן במפה לאחר שהרגולטור מאשר לול חדש.
- 30.2. כאשר יש חשש להתפרצות של אחת מהמחלות הדגל: סלמונלה, שפעת עופות וניוקסל, הרגולטור מכריז על הסגר. טכנית, העדכון מבוצע באמצעות המערכת על ידי סימון מספר הלול הנגוע ואת הסיבה להסגר ולמעשה מאותו הרגע הלול כפוף להנחיות הסגר. במקביל, כדי למנוע מצב של חוסר ידיעה, הרגולטור מחתים את המגדל על צו הסגר. הרגולטור שולח פקס, מעדכן טלפונית או מגיע פיזית למגדל. בנוסף, ההודעה מתפרסמת באתר האינטרנט של משרד החקלאות וכן באתר של ארגון המגדלים.
- 30.3. באופן עקרוני, הסגר מוטל על אזור נגוע ברדיוס של 3 ו-10 ק"מ מהמוקד, כנהוג בכללים בינלאומיים. באזורים המוכרזים וברדיוס של 3 ק"מ ישנה הגבלה על תנועת עופות, חל איסור על הכנסת עופות לאזור הנגוע וכל הוצאה מהאזור מחייבת בדיקה ואישור של הרגולטור. בנוסף, קיימת הגבלת תנועה ברדיוס 10 ק"מ בכל הקשור ליצוא.
- 30.4. האפשרויות הקיימות במקרה בו להקה מאובחנת כנגועה הן: השמדת העופות הנגועים, תוך פיצוי המגדל או אפשרות לשיווק העופות/הביצים לאחר בדיקה. בנוסף, קיימת הגבלת תנועה ברדיוס 10 ק"מ בכל הקשור ליצוא.
- 30.5. התמודדות הרגולטור וההנחיות לגבי הסגרים תלויה בסוג המחלה כדלקמן:
- 30.5.1. סלמונלה – ההסגר חל על המשק בלבד. הרגולטור מבצע בדיקות במשקים סמוכים כדי לשלול נגיעות. לרוב תאושר תנועת עופות באזור לאחר בדיקה כאמור.
- 30.5.2. ניוקסל – בפברואר 2017 הרגולטור ביצע מספר שינויים לגבי תנאי ההסגר. השינוי העיקרי שחל הוא כי על אף המצאות האזור תחת הסגר, במידה והמשק אינו נמצא צמוד למוקד הנגוע אז יתכן ותאושר העברת עופות ובהתאם יותר אכלוס. האישור ניתן בשיקול דעת של הרגולטור לדוגמא במקרים שבהם משקים רבים נמצאים ברדיוס ההסגר אך אותם משקים מנותקים מיתר המשקים ונמצא כי יש אמצעים ביוסניטרים ברמה טובה אשר יכולים לאפשר את האכלוס. בנוסף, עודכן כי השמדת עופות תתקבל רק לאחר בחינת מאפייני הלהקה והתנאים האפידמיולוגיים כגון: גיל, שלוחה ומיקום הגאוגרפי של הלהקה. עוד הוחלט כי ינקטו הצעדים הבאים:
- 30.5.2.1. הטלה – נכון להיום, אין הגבלה על שיווק ביצים מאזור מוכרז כנגוע. הגבלה שכזו דורשת הערכות שונה של שיווק הביצים וכרגע אין נכונות ושיתוף פעולה מצד הגורמים המעורבים (מגדלים ומשווקי ביצים).
- 30.5.2.2. רבייה – כל מקרה יבחן לגופו בהתאם להערכת סיכונים ספציפית.
- 30.5.3. שפעת עופות – ההסגר מוטל ברדיוס של 10 ק"מ ממוקד האירוע. השמדת כל הלהקות הנגועות. במקביל, הרגולטור בודק משקים או להקות בעלות קשר אפידמיולוגי אשר עלולות להיות נגועות. אישור לשיווק ביצים ועופות לאחר בדיקת הלהקה.
- 30.5.4. נכון להיום, אין נוהל או מסמך הנחיות אשר מסדיר את הפעולות הנדרשות מטעם המגדל ומטעם הרגולטור במקרה התפרצות של כל מחלה, למעט נוהל שפעת עופות מצד הרגולטור.
- 30.6. להלן טבלת ריכוז הסגרים במהלך שנת 2016:

ממוצע ימי הסגר	תקופה מקסימאלית בימים	תקופה מינימאלית בימים	כמות אזורי הסגר	סוג ההסגר
40	160	0	27	מחלה מדבקת
37	122	0	62	ניוקסל (10 ק"מ)
39	160	0	96	ניוקסל (3 ק"מ)
34	35	7	3	סלמונלה
37	122	0	10	שפעת HPAI

30.7. מחלה מדבקת היא מצב שבו המוקד טרם אובחן סופית או מצב שהסגר על האזור כבר הוסר ומשאירים את המוקד סגור מסיבות שונות.

30.8. אזור הסגר מכיל מספר משקים.

30.9. עלויות במשך תקופת ההסגר – עלויות ההשמדה כולל פעולות החיטוי והניקוי שלאחר ההסגר מתחלקים באופן הבא:

30.9.1. שפעת עופות – רוב העלויות על חשבון המדינה, כולל פיצוי בעבור כל עוף, חיטוי וניקוי המקום, שינוע העופות וכו'.

30.9.2. ניוקסל – במסגרת ביטוח של קרן נזקי טבע.

30.9.3. סלמונלה – במסגרת ביטוח של קרן נזקי טבע.

30.9.4. יש לציין כי העלות העיקרית שחלה על המשק הינה הפסדים אשר נצברים למפוקחים בגין אי יכולת לאכלס משק אשר נמצא באזור הסגר.

### 31. חיסונים

31.1. הרגולטור פרסם תכנית חיסונים עבור כל עוף בהתאם לגיל ולסוג העוף. הגדרת חיסון כחובה משתנה בהתאם להערכות סיכונים אשר מבוצעות על ידי הרגולטור. נכון להיום, חיסוני החובה קיימים עבור ניוקסאל וסלמונלה, כאשר לרבייה מתווספים חיסונים נוספים, תדירות החיסונים בעופות קרנטינה גבוהה יותר מאשר עופות הטלה. החיסון מתבצע על ידי המפוקחים, אם באופן עצמאי ואם באמצעות רופא וטרינר פרטי, ללא הגבלה מצד הרגולטור. הרגולטור מבצע הסמכות מחסנים אחת לתקופה. החיסונים מבוצעים בשיטת זריקות או ערפול, בהתאם להנחיות הרגולטור.

31.2. חיסון ניוקסל - החיסון אינו מונע לגמרי את המחלה אך מונע תמותה בהיקפים גדולים, בעזרת החיסון ההשפעה היא ירידה בהטלה ויתכן תמותה של עופות בודדים בלבד.

31.3. לטענת הרגולטור, במצב של גיל אחיד, אם נכנס וירוס, כל הלהקות יחלו בפרק זמן קצר ולאחר מכן המחלה תעלם מהישוב, כך שהישוב לא יהווה מוקד לוירוס. לעומת זאת, במצב כיום, ישוב נגוע מהווה מוקד תמידי שכן קיימת כניסת עופות ואין הקפדה על אכלוס בגיל אחיד.

### 32. ניטור מחלות

32.1. מטרתו העיקרית של הניטור היא לקבל תמונת מצב עדכנית לגבי סטאטוס המחלה וניתוח יציבותה, לצורך קבלת החלטות לגבי פעולות ההתערבות הנדרשות כגון: שינוי מדיניות לגבי אופן הטיפול, עדכון חיסונים וכו'. ההישג הנדרש הוא מניעת התפשטות המחלה בארץ. ישנם ניטורים שמתבצעים בהתאם לתכנית יזומה וישנם ניטורים אשר מתבצעים כאשר ישנו דיווח אשר מעלה חשד לקיומה של מחלה כמו: ירידה בשיעור ההטלה או שיעור תמותה חריג אז הרגולטור מבצע דיגום בעזרת מטוש.

32.2. להלן פירוט הניטורים בחלוקה למחלות:

32.2.1. שפעת עופות – תכנית שנתית סדורה אשר מתבצע פעמיים בשנה על ידי הרגולטור. בנוסף, הרגולטור עושה שימוש ב-DATA אשר נצברת במעבדות לצורך איתור הנגיף. ניטור מחלה זו מתבצע בכל שלוחות העופות וזאת בין היתר, כחלק מדרישות היצוא של אירופה. נכון להיום כל מקרי התפרצות מחלת שפעת העופות נתגלו שלא כחלק מניטור אלא מדיווחים של מגדלים. שפעת העופות מאופיינת בתמותה חריגה של עופות (זנים אלימים), על כן לרוב המגדל ידווח על כך. בניטור האקטיבי הרגולטור יחפש אחר הזנים שאינם אלימים מתוך חשש שיכולים להפוך לאלימים.

32.2.2. סלמונלה – נכון להיום קיימת תכנית עבור ניטור סלמונלה בלולי הרבייה הקלה והכבדה, עבור זנים מסוימים. התכנית כוללת בדיקת מטוש וכן בדיקת דם במהלך תקופת הגידול של העופות. פעולת הניטור מבוצע על ידי המפוקחים, בעקבות חשש של המגדלים ולכן מבקשים שהפקחים יהיו נוכחים עד כמה שפחות, בעבר היו גם גורמי פיצו"ח אך בוטל. במהלך אוגוסט 2017 פרסם הרגולטור תכנית לניטור סלמונלה במשקי הטלה. עיקרי התכנית:

32.2.2.1. הכרה בשתי מעבדות פרטיות לכל הפחות לטובת ביצוע הבדיקות. המעבדות בפיקוח הרגולטור. נכון להיום טרם החל ביצוע מאחר וישנה התנגדות של ועד העובדים.

32.2.2.2. הרגולטור יבצע בדיקה אחת בשנה בכל להקה. המגדל יבצע שתי בדיקות בשנה-כרגע נדגם על ידי מפקחים של מועצת הלול. במידה והתוצאה חיובית להקה תושמד תוך קבלת פיצוי מקני"ט או פתרון פסטור ביצים.

32.2.3. ניוקסל - נכון להיום לא קיימת תכנית סדורה לניטור המחלה. הניטור מתבצע על באמצעות ה-DATA אשר קיים במעבדות, כלומר כל בדיקת דם אשר מגיעה לבדיקה במעבדה נבדקת גם עבור ניוקסל לצרכי ניטור. כחלק משחרור אזור מסוים מהסגר מתבצעת בדיקה לניטור המחלה. בנוסף, ישנם מקרים שבהם נשלחים פקחים לבדיקה ממוקדת של המחלה. בהקשר זה חשוב לציין כי בעקבות שינוי המדיניות לגבי השמדת העופות, חל גידול בהיקף הדיווחים על המחלה.

33. לרגולטור מספר השקות עם המחלקה למוצרים מן החי, כדלקמן:

33.1. הרגולטור אחראי על הוראות החלות על משק ההטלה והביצים כל עוד שהן בלולי ההטלה כלומר בשלב הגידול. כאשר הביצים נשלחות לתחנות מיון הן כפופות לרגולציה של המחלקה למוצרים מן החי בראשותו של ד"ר סרחיו דולב וכאשר הן מגיעות לתחנות ההפצה הן כפופות לרגולציה של משרד הבריאות.

33.2. תהליך אישור העברת עופות אל בתי השחיטה וכן אישור רכבים להעברת עופות לבתי שחיטה מבוצע על ידי הרופאים הממשלתיים מטעם המחלקה למוצרים מן החי בראשותו של ד"ר סרחיו דולב.

## ה. תהליכים רגולטוריים ראויים לציון

34. במסגרת ניתוח הרגולציה ומיפוי הסוגיות נמצא כי ישנם מספר תהליכים רגולטוריים אשר ראויים לציון ביניהם:

35. פיקוח מבוסס סיכונים – הרגולטור מפעיל שיקול דעת ומנהיג שיטת פיקוח מבוססת סיכונים תוך התחשבות במשאבי הפיקוח הקיימים. כך למשל, לא כל היתר אכלוס (במשקי קרנטינות) חייב בביקור של פקח כפי שנעשה בעבר.
36. שיתוף הציבור – ישנה תחושה של עבודה משותפת תוך אינטרס משותף של המגדלים והרגולטור למניעת מחלות. בעלי העניין ציינו לטובה את עבודת הרגולטור בשיתוף המגדלים טרם קבלת ההחלטה לגבי עדכון הרגולציה וכן בחשיבה משותפת לשם מציאת פתרונות יעילים עבור מחלות שונות. למשל, חיפוש חיסונים חדשים למניעת מחלת הניוקסל ובדיקת האפשרות להשתמש בהם.
37. מחשוב תהליכים – מרבית התהליכים הרגולטורים (כמו היתרי העברה והיתרי אכלוס) מבוצעים באופן ממוחשב. הדבר תורם רבות לניהול התהליך בצורה יעילה וברורה.
38. עדכון והתאמת דרכי התמודדות בהתאם למציאות המשתנה – הרגולטור מעדכן את מדיניות הפיקוח בהתאם למציאות המשתנה תוך התחשבות באינטרס הציבורי. דוגמה לכך היא שינוי מדיניות התמודדות עם מחלת הניוקסל, כפי שתואר לעיל.
39. מתן הסברות למגדלים – הרגולטור מבצע הסברות וכנסים למגדלים באזורים השונים. במסגרת הכנסים הוא מסביר את הרציונאל שעומד מאחורי הרגולציה. כנסים אלו תורמים רבות לעידוד חשיבות הרגולציה והבנת הדרישות בקרב המפוקחים.
40. תכנית סלמונלה במשקי הטלה – הרגולטור הכין תכנית פעולה לשליטה במחלת הסלמונלה. תכנית זו מיועדת לקדם את בריאות ציבור ובטיחות מזון מן החי, וכדי לצמצם את הפער בין משקים המיועדים ליצוא ומשקים לשיווק מקומי. התכנית פורסמה ויצאה לפועל בחודש אוגוסט 2017. הצורך בתוכנית זו התחדד בעקבות התפרצות המחלה בסתיו 2015 אשר הובילה לתמותה של אדם אחד ותחלואה של מאות אנשים.

## חלק ב' – סיכום תהליך השיח מול בעלי העניין

41. השיח מול בעלי העניין נעשה על ידי תחום מדיניות רגולציה. איסוף המידע נעשה בשלושה שלבים. בשלב הראשון נערכו שיחות, סיורים ופגישות עם בעלי העניין בכדי ללמוד על התהליך מנקודת מבטם ובכדי לזהות עומסים רגולטוריים. בשלב השני נערך שולחן עגול שכלל דיון על התהליך והעומסים בהם נתקלו בעלי העניין. בשלב השלישי נערכו ראיונות ופגישות השלמה. מיפוי העומסים נעשה לפי המדריך הממשלתי להפחתת הנטל הרגולטורי. להלן תיאור תמציתי של תהליך איסוף המידע בציר בעלי העניין.
42. תחילה בוצע מיפוי של בעלי העניין הרלוונטיים. נמצא שבעלי העניין שמושפעים מן התהליך הם בעיקר חקלאים שמגדלים עופות, חברות אינטגרציה וכן חברות לשיווק ביצים. בנוסף, הרגולציה קשורה בעקיפין גם על ארגוני צער בעלי חיים, בתי שחיטה ורופאים ווטרינרים פרטיים.
43. לאחר זיהוי המאפיינים המרכזיים של בעלי העניין יחד עם הרגולטור, נעשתה פנייה באמצעים הבאים :
- 43.1. בחודש דצמבר 2016 פורסמה הזמנה להשתתף בשיח ;
- 43.2. נערכה פנייה יזומה לבעלי עניין על בסיס המלצת הרגולטור ;
- 43.3. בוצעה פניה לבעלי העניין באמצעות מדריכי שירות ההדרכה והמקצוע (שה"מ) ;
- 43.4. בתחום ההטלה – בוצעה פנייה באמצעות מדיות חברתיות ;
- 43.5. במהלך חודש דצמבר התקיימה פגישה עם מנכ"ל מועצת הלול ופגישה נוספת עם יו"ר ארגון מגדלי העופות בישראל ;
- 43.6. ביום 22.2.2017, במסגרת ישיבת מזכירות ארגון מגדלי העופות, הוצגו מטרות התהליך והמגדלים הוזמנו לקחת בו חלק ;
44. תחום מדיניות רגולציה קיים שיחות וראיונות עם בעלי העניין, בהם התבקשו לתאר תהליכים רגולטוריים מרכזיים, את מידת ההכבדה שכרוכה בהם, עומסים ברגולציה ואפשרויות להפחתת העומסים. בתחום לולי ההטלה התקיימו פגישות עם מספר מגדלי הטלה בעיקר באזור הצפון והמרכז תוך התחשבות בתמהיל הבא : בעלי לולים קטנים (של כ- 2,200 מטילות), בעלי לולים בינוניים (6,000 עד 10,000 מטילות) ובעלי לולים גדולים (50,000 עד 100,000 מטילות) וכן פגישות עם חברות לשיווק ביצים. בתחום לולי הקרנטינה התקיימו פגישות עם מגדלי רבייה קלה, כבדה, פרגיות להטלה וכן מגדלי הודונים. הפגישות נערכו ברמת המגדל והן ברמת החברה.
45. במהלך החודשים ינואר-מאי 2017, התקיימו כ-40 פגישות ושיחות עם בעלי עניין. להלן תיאור של חלק ממפגשי השיח שבוצעו :
- 45.1. ביום 23.2.2017 התקיים סיור במשקי הצפון בסיוע של מדריך שה"מ. הסיור כלל ביקור בלולים מודרניים וכן בלולים ישנים. במסגרת הסיור נערכו מפגשים ושיחות עם מספר מגדלים.
- 45.2. ביום 27.3.2017 התקיימה פגישה עם נציגי ועדות חקלאיות מרחבי המדינה.
- 45.3. ביום 30.3.2017 התקיים שולחן עגול למגדלי הקרנטינות. בשולחן השתתפו כחמישה בעלי עניין מתחום הרבייה הקלה והכבדה. וכן חברות אינטגרציה.
- 45.4. ביום 11.5.2017 התקיים שולחן עגול עם מגדלי ההטלה. בשולחן השתתפו כעשרה בעלי עניין בעיקר מאזור הצפון ומרכז הארץ. שולחן כלל מגוון של מגדלים ביניהם : מגדלים ותיקים בעלי לולים ישנים וכן מגדלים בעלי לולים מודרניים, מגדלים בעלי לולים קטנים וכן מגדלים בעלי לולים גדולים.

46. בחודשים מאי ויוני 2016, נערכו פגישות וראיונות השלמה עם מספר בעלי עניין, על מנת להשלים את התמונה בכל הנוגע לעומסים ולסיבותיהם. בשלב זה נאסף מידע לצורך תחשיב כימות עלויות הרגולציה.

## חלק ג' – תכנית המשרד להפחתת הנטל הרגולטורי

### א. כללי

48. התכנית מתייחסת הן לתחום לולי הקרנטינה והן לתחום לולי ההטלה. אם צעד מצעדי התכנית מתייחס לאחד התחומים בלבד, שם התחום מפורט בכותרת הצעד.

### ב. פרטי התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

#### ב.1. הקמה או שינוי במשק עופות

#### 49. הבטחת אחידות ובהירות בתהליך אישור הקמת ושיפוץ לול

49.1. נכון להיום, לא קיים נוהל שמסדיר את תהליך אישור ההקמה או השיפוץ של לול. בנוסף, החובות הווטרינריות שמצויות בתקנות כלליות ואינן יורדות לפרטים ולדרישות המפורטות בפרקטיקה על ידי הרגולטור. לכן ישנם מקרים בהם המגדל מגיש תכנית ונדרש לתקן אותה בדיעבד, בהתאם לדרישות שלא ידע עליהן מראש. קושי נוסף נמצא במישור האחידות שכן בהיעדר נוהל מסודר נוצר עם השנים שוני בין המרחבים. לדוגמא מרחב אחד יקבל תכנית באמצעות דואר אלקטרוני ומרחב שני ידרוש הגשה פיזית למשרדי הרגולטור. חוסר הבהירות לגבי התהליך יוצר אי ודאות למשל לגבי הצורך בביקור של הרגולטור טרם הבנייה בפועל.

49.2. נוסף על כך, יש העדר בהירות לגבי הדרישות גם לגורמים ממשלתיים. לכן, כאשר המפוקח נבדק על-ידי רשות אחרת (למשל פקח של רשות מקומית), ישנם מקרים בהם גורמי הפיקוח המקומיים לא בטוחים מהן דרישות הרגולטור ולכן עליהם לפנות אליו כדי לוודא אם דרישה ווטרינרית כזו או אחרת חלה.

49.3. על כן, הרגולטור יפרסם נוהל להקמה ושינוי מבנה לול. הנוהל יכלול את הדרישות הווטרינריות (פר שלוחה) וכן את פרטי התהליך לקבלת האישור. הנוהל יבטיח תהליך אחיד ועקבי מול כל הגורמים מטעמו. הנוהל יפורסם באתר הרגולטור.

49.4. הנוהל יבטיח בהירות כך שהמפוקחים וגורמים מטעם הרגולטור (בשני המרחבים) יפעלו בעקביות ואחידות.

#### 50. קביעת מסגרת זמן מרבית לבדיקת תכנית הקמת לול

1.2. נכון להיום אין מסגרת זמנים מחייבת למתן תשובה לבקשה להקמת לול או לשיפוץ או הרחבת של לול קיים. כיום המגדל מגיש את התכנית לאישור הרגולטור וממתין להתייחסותו. התהליך יכול להתמשך בין שבועיים לחודשיים.

50.1. במסגרת הנוהל שהרגולטור תקבע מסגרת זמן מרבית למתן מענה מקצועי לצורך אישור התכנית: משך הזמן לא יעלה על שלושה שבועות מיום הגשתה.

50.2. צעד זה יקצר את זמני ההמתנה לקבלת מענה עבור התכנית אשר הוגשה, יספק למגדלים ודאות וכן יקצר את משך כלל תהליך אישור הקמת או שיפוץ מבנה לול.

## 51. ביטול הדרישה להגשת תכנית בעותק קשיח

- 51.1. נכון להיום, מאחר ואין נוהל אשר מסדיר את התהליך, ישנם מגדלים אשר מגיעים פיזית למשרדי הרגולטור ומגישים את התכניות בעותק קשיח, כאשר כל תיקון ידרוש הדפסה מחודשת. הרגולטור מסכים לקבל את התכניות על גבי קובץ PDF באמצעות הדואר האלקטרוני אך כיוון שאין פרסום לכך מגדלים ממשיכים להגיש תכניות מספר עותקים פיזיים.
- 51.2. הרגולטור יעדכן בנוהל כי הגשת התכניות, הן להקמה והן לשינוי ושיפוץ מבנה, תוכל להתבצע באמצעות שליחת קובץ אלקטרוני שישלח באמצעות דואר האלקטרוני. בנוסף, יעודכן בנוהל כי הרגולטור יאשר את התכנית באמצעות הודעת דואר אלקטרוני, כך שהדרישה להדפסת התכנית והגשתה בעותק קשיח תהיה רק עבור עותק אחד אותו המגדל נדרש להגיש בוועדות התכנון. הרגולטור ישתף את המפוקחים ואת תחום מדיניות רגולציה בטיטות הנוהל כדי לוודא שהנוהל ברור, מקיף ולא מכביד יתר על המידה.
- 51.3. השירות למערכות מידע יתאים את שטחי האחסון אשר מוקצים למערך בריאות העוף בכדי לאפשר את שמירת התכניות ברשת המשרדית.
- 51.4. צעד זה יוזיל את העלויות הישירות למפוקחים הן בצילום המסמכים והן בעלויות הובלת המסמכים אל משרדי הרגולטור. בנוסף, מצד הרגולטור, התכניות ישמרו על גבי הרשת הממשלתית בתיקייה מסודרת, יחסכו צורך במקום פיזי בארכיון וכן ימנעו מקרים של אובדן המסמכים.

## 52. עדכון הדרישה לגידור המשק (לולי קרנטינות)

- 52.1. בהתאם לתקנות, משק העופות יהיה מגודר ברשת המעוגנת בקרקע. מטרת הגידור היא מניעת כניסת לא מבוקרת של בני אדם ובעלי חיים למשק. בפועל, ישנם מגדלים אשר מקימים גדרות מודרניות (כגון גדרות התראה אלקטרוניות) אשר אינן גדרות רשת, אך משיגות את מטרת הרגולציה. לטענת בעלי עניין, ישנם מקרים בהם הם נדרשים לגדר רשת בנוסף לגדר חשמלית קיימת.
- 52.2. הרגולטור יעדכן את התקנות כך שהדרישה תהיה להקים גדר המונעת כניסת בני אדם ובעלי חיים בגובה של לפחות 1.5 מ' כולל שער ומנעול וללא צורך בהקמת גדר רשת נוספת.
- 52.3. השינוי יאפשר למגדלים גמישות בבחירת הגדר המתאימה, כל עוד מקיימת את המטרה שלשמה היא מוקמת.

## 53. עדכון הדרישה לתא אידוי (לולי קרנטינות)

- 53.1. בהתאם לתקנות, במשק עופות יש להתקין תא אידוי אטום לצורך חיטוי ציוד וביצים. התקנות מגדירות את מבנה התא וכן את אופן החיטוי (באמצעות גז פורמלין או כל חומר חיטוי שאושר על ידי הרגולטור).
- 53.2. בפועל, ישנם מגדלים אשר מחטאים את הציוד באמצעות ריסוס ולא באמצעות תא אידוי. כלומר הדרישה להקמת תא אידוי יוצרת נטל שכן ישנם מפוקחים אשר מקימים את התא רק לצורך קבלת אישור ההקמה אך בפועל לא עושים בו שימוש לחיטוי. בנוסף, משרד העבודה פרסם הנחיה שלא להשתמש בפורמלין.



- 53.3. התקנות יעודכנו כך שלא תהיה חובה להקמת תא אידוי אלא תא, משטח או מתקן ייעודי לחיטוי הציוד טרם כניסתו לשטח הגידול, ובלבד שחומר החיטוי יאושר על ידי השירותים הווטרינרים.
- 53.4. השינוי יאפשר גמישות בהשגת יעדי הרגולציה.

## **2.2. תפעול שוטף של המשק**

### **54. עדכון הדרישה לניהול יומן**

- 54.1. בהתאם לתקנות, משק עופות מחויב בניהול שני יומני רישום אותם הוא מחויב להציג לבדיקת הרגולטור לפי דרישה. ביומנים יש לתעד באופן שוטף נתונים שונים כגון: תמותת עופות, ירידה בשיעור ההטלה וכדומה. את היומנים יש להחזיק במשק העופות וחל איסור על תלישת דפים. למגדלים במשקי הקרנטינה קיימת האפשרות להזין את הנתונים במערכת לניהול עופות.
- 54.2. בפרקטיקה, מדובר על נתונים אשר מתועדים על ידי המפוקחים במסגרת התיעוד הפנימי שלהם לצרכי מעקב ובקרה. הדרישה לניהול יומן נפרד לצרכים רגולטוריים גוררת עלויות ישירות שבאות לידי ביטוי בתיעוד כפול. מדובר על מספר שעות עבודה בכל שבוע למגדל.
- 54.3. התקנות יעודכנו כך שתבוטל הדרישה לניהול יומן ידני. במקומה המפוקח יחויב בתיעוד הדרישות בכל מדיה שיבחר (מערכות פנימיות, רישום ידני וכו') ובלבד שלרגולטור תהיה אפשרות לדרוש נתונים אלו בעת הצורך ולקבל אותם במדיה שיוזמה (קובץ דיגיטלי, קובץ word וכיו"ב).
- 54.4. השינוי יצמצם את שעות העבודה אשר נדרשות כיום לתיעוד נתונים כפול ובמקביל המידע יהיה זמין לרגולטור בכל עת.

### **55. אפשרות לשכפל תעודות העברה**

- 55.1. הרגולטור בשיתוף מועצת הלול עדכנו את המערכת כך שבמידה ומשק מוצא מעוניין להעביר עופות למספר משקים הוא יכול לשכפל את הבקשה כך שהפרמטרים הקבועים מועתקים ואילו הפרמטרים המשתנים נותרים כשדה פתוח. שינוי אשר מצמצם את זמני הזנת הנתונים עבור המפוקחים.

### **56. ניטור סלמונלה במשקי הטלה**

- 56.1. כפי שתואר בחלק א', הרגולטור פרסם תכנית לניטור המחלה בקרב משקי ההטלה ובכך יצר אחידות בין המשקים ויותר חשוב מכך מקיים שליטה ובדיקה יזומה טרם התפרצות המחלה.

## **3.3. תנועת עופות**

### **57. ייעול תהליך קבלת אישור להעברת עופות**

- 57.1. כיום כל אישור העברת עופות ובהתאמה כל אישור אכלוס חייבים באישור פרטני של רופא וטרינר מטעם הרגולטור. הבקשה מוגשת דרך מערכת ממוחשבת של מועצת הלול והאישור ניתן דרכה. העברה מאושרת אם התקיימו התנאים הבאים: (1) משק היעד לא נמצא תחת הסגר; (2) משק המוצא לא נמצא תחת הסגר; (3) בדיקות הדם שנדרשו תקינות; (4) הוגשה הצהרת רופא מטפל כי אין סימנים קליניים בלהקה; (5) משק היעד עומד בדרישות אכלוס (ניקוי, חיטוי ודרישות מבניות שונות).

- 57.2. הנתונים על עמידה בתנאים השונים נמצאים ברובם במערכות של הרגולטור: לרגולטור יש תמונת מצב עדכנית אילו משקים נמצאים תחת הסגר, מה תוצאות בדיקות הדם והאם משק היעד עומד בדרישות לאכלוס. גם הבדיקה האם הוגשה הצהרת רופא מטפל היא בדיקה טכנית – האם הוגשה הצהרה או לא.
- 57.3. לכן מרבית האישורים ניתנים ללא צורך בהפעלת שיקול דעת מקצועי שכן ישנה עמידה ודאית בדרישות: בדיקות הדם נמצאות בטווח התקין, שני המשקים אינם תחת הסגר וכו'. הפעלת שיקול הדעת נדרשת רק במקרי קצה גבוליים, למשל כאשר בדיקות הדם אינן חד משמעיות.
- 57.4. הרגולטור יפעל לייעול תהליך אישורי העברה כך שבמקרים הוודאיים לא יידרש אישור פרטני – והמערכת תעניק אישור העברה אוטומטי. התנאים לאישור האוטומטי יאופיינו במערכת לפי הוראות הנוהל, כך שאם כל התנאים באופן ברור וודאי – אין צורך בהפעלת שיקול דעת והמערכת תנפיק אישור אוטומטי. השינוי יצמצם משמעותית את זמני ההמתנה של מגדלים לאישור. בנוסף, הוא יאפשר למקד את הפיקוח הווטרינרי במשקים בהם יש סיכון להמצאות מחלה ויש לנטר אותם ולבדוק לעומק האם ניתן לאפשר העברת עופות מהם ואליהם.
- 57.5. הרגולטור נדרש לפעול ולקבל החלטות במציאות בהם עומדים לרשותו משאבים מוגבלים. לכן השינוי יאפשר לרגולטור למקד את משאבי הפיקוח בבעיות המרכזיות, באופן אפקטיבי אשר יוביל לשמירה מיטבית על האינטרסים הציבוריים עליהם הוא מופקד.
- 57.6. השינוי יחול בכל שלוחות העופות (כולל שלוחות אשר לא טופלו במסגרת תכנית זו) בהתאם לאפיון המקרים על ידי הרגולטור. הטמעת האישור האוטומטית תבוצע באמצעות הפעולות הבאות:
- 57.6.1. תוצאות הבדיקה של עמידה בהוראות "פרוטוקול ביקור טרם אכלוס" יוזנו למערכת על-ידי הפקחים מטעם הרגולטור. כל ביקור ותוצאות ביקור במשק מאכלס, יתועד על ידי הפקח באמצעות מערכת ממוחשבת של מועצת הלול.
- 57.6.2. אפיון והטמעת הקריטריונים למתן אישור אוטומטי.
- 57.6.3. אפיון והטמעת הצהרת מגדל במערכת – ההצהרה (עליה יחתום המגדל) תכלול את כל הדרישות הווטרינריות המחייבות טרם העברה.

## 58. הבטחת אחידות ובהירות בקבלת היתר אכלוס

- 58.1. נכון להיום, לא קיים נוהל שמפרט את הדרישות והתהליך לצורך קבלת היתר אכלוס. בפועל, המגדלים נערכים בהתאם להערות אשר ניתנו בקבלת ההיתר האחרון. היעדר נוהל מסודר יוצר חוסר אחידות ביישום כך שקיימת שונות בדרישות בין הפקחים, והעלויות של דרישות אלו מוטלות על המגדלים.
- 58.2. הרגולטור יערוך ויפרסם נוהל אחיד לתהליך, שיפורסם באתר הרגולטור. הנוהל יבטיח בהירות כך שהמפוקחים וגורמים מטעם הרגולטור יפעלו בעקביות ובאחידות. הנוהל יכלול בין היתר, הבהרה בדרישות כמו חיטוי המבנה. הרגולטור ישתף את המפוקחים ואת תחום מדיניות רגולציה בטיטות הנוהל כדי לוודא שהנוהל ברור, מקיף ולא מכביד יתר על המידה.
- 58.3. נוהל היתר אכלוס יכלול טופס הזמנה לביקורת אשר יימסר למגדל על ידי צוות פינוי המטילות לאחר הפינוי. המגדל יעביר את הטופס המלא לרגולטור באמצעות הדואר האלקטרוני. בטופס המגדל יבקש לתאם ביקורת ביום שבו הוא מתחייב כי המשק יהיה מוכן בהתאם לדרישות

הרגולטוריות. הרגולטור מתחייב לבצע את הביקורת תוך 7 ימי עבודה מהתאריך שבו המשק יהיה מוכן.

58.4. הדרישות הווטרינריות שיפורטו בנוהל יוטמעו במערכת לניהול עופות ויהיו גלויות למפוקחים ולפקחים.

#### 4. הסגרים

##### 59. מתן אישור לאכלוס בהסגר בתנאים מסוימים

59.1. משק שנמצא באזור הסגר רשאי לשווק ביצים (במידה ואין איסור ספציפי) אך לרוב אינו רשאי לאכלס (לקלוט עופות חדשים). מאחר ומרבית ההסגרים מתבצעים באזור הצפון אשר רווי במשקים, המשקים שאינם נמצאים בהסגר אך מעוניינים לשווק את העופות שלהם כדי להמשיך את שרשרת הייצור אינם יכולים לעשות זאת ונושאים בעלויות גבוהות בשל כך. לדוגמה: פרגיות רבייה אשר הגיעו לשלב ההטלה ולכן עליהן לעבור מלול הרבייה אל לול ההטלה. אם לול ההטלה (לול היעד) נמצא בשטח הסגר, חל איסור על אכלוס ולכן לא ניתן יהיה להוציא את העופות מלול הרבייה. האיסור יוצר מספר בעיות:

59.1.1. פגיעה בשרשרת הייצור שכן מטילות הרבייה אינן יכולות להעביר את הביצים למדגרה ומצד שני הלול אינו פנוי לאכלוס להקת רבייה חדשה. במקביל, אי אפשר לגדל מחזור חדש בלול הרבייה, כי הוא מלא בתרנגולות שאמורות לעבור למקטע הבא.

59.1.2. פגיעה ברווחת בעלי בעלי חיים - לעיתים הסגר מתבצע בתום תקופת גידול הפרגיות. הן נשארות בלול שאינו מיועד להטלה, אך בעקבות ההסגר העופות מגיעות לגיל הטלה וכאמור לא ניתן להעביר אותן.

59.2. בשנת 2016 הוכרזו כ- 200 אזורי הסגר, כל הסגר נמשך בממוצע בין 34 ל- 40 ימים. בכל אזור ישנם מספר משקים. כלומר, הטלת ההסגרים משפיע משמעותית שרשרת הייצור של ענף העופות.

59.3. בהתאם לדירקטיבות האירופאיות, נמצא כי במקרים מסוימים ניתן לאפשר אכלוס על אף ההסגר. כל זאת תוך הפעלת שיקול דעת של הרגולטור.<sup>8</sup>

59.4. הרגולטור יפרסם נוהל בקשה לאכלוס בהסגר. בנוהל יצוין כי במקרים מסוימים יותר אכלוס על אף הסגר. הנוהל יכלול לפחות פרגיות רבייה אשר הגיעו לשלב ההטלה ואפרוחים בני יום אשר צריכים לעבור לגידול הבא.

59.5. בנוסף, יפורסם נוהל הנחיות מפורטות לגבי הטלת הסגר והפעולות אשר נדרשות מהמגדל ומגורמי הפיקוח כולל תהליך ההשמדה, פינוי הפגרים, חיטוי וכו'. הרגולטור ישתף את המפוקחים ואת תחום מדיניות רגולציה בטיוטת הנוהל כדי לוודא שהנוהל ברור, מקיף ולא מכביד יתר על המידה.

59.6. הרגולטור מגן על מספר אינטרסים ציבוריים ביניהם רווחת בעלי חיים בעלי חיים וכן שמירה על בטיחות מזון. השינוי יתאפשר בכפוף לשיקול דעתו של הרגולטור וימנע מצב שבו האיסור גורף גם במקרים אשר אינם נדרשים לכך מבחינה ווטרינרית.

59.7. פרסום נוהל הנחיות להסגר ייצור אחידות ושקיפות למפוקחים ולמפקחים הפועלים מטעם הרגולטור.

<sup>8</sup> דירקטיבה 92/66, article 9, סעיף 1 (f).

**ב.5. כללי****60. הכרה במעבדות פרטיות**

60.1. נכון להיום ישנן שתי מעבדות אשר מאושרות ומוכרות על ידי הרגולטור. שתי המעבדות מופעלות על ידי מועצת הלול, אחת מהן ממוקדמת בצפון הארץ והשנייה בדרום הארץ. המצב הנוכחי יוצר מספר בעיות:

60.1.1. מניעת תחרותי במחירי הבדיקות – השוק לא תחרותי והמגדלים "שבויים" בידי שחקן יחיד.

60.1.2. זמינות המעבדות – ישנן תקופות בהן המעבדות של מועצת הלול לא מספקות שירות. לדוגמה, במהלך חודש אפריל 2017 המעבדות היו סגורות לשבועיים כחלק מחופשת פסח. למגדלים אין חלופה ועל כן לעיתים נוצר מצב שבו הפעילות מושבתת לאורך תקופה, היות שאי אפשר לבצע בדיקות מעבדה בכל מדינת ישראל.

60.1.3. מספר מעבדות מצומצם ביחס לאזורי הגידול בישראל – המגדלים נדרשים להעביר את הדגימות למעבדה ברשות עצמם ולשאת בעלויות השינוע של הדגימות. מאחר קיימות רק שתי מעבדות מוכרות, ישנם משקים אשר ממוקמים הרחק מהן ולכן הם נושאים בעלויות הובלה של מאות שקלים בכל בדיקה.

60.2. על מנת לפתור סוגיה זו, הרגולטור יפעל כדי להכיר במעבדות פרטיות נוספות. ההכרה תתבצע בכפוף לדרישות המקצועיות של הרגולטור.

60.3. הרגולטור יפרסם נוהל להכרה במעבדות פרטיות. הנוהל יכלול את הדרישות הכלליות המחייבות למעבדה ואת הדרישות להכרה בכל בדיקה פרטנית. הרגולטור ישתף את המעבדות ואת תחום מדיניות רגולציה בטיוטת הנוהל כדי לוודא שהנוהל ברור, מקיף ולא מכביד יתר על המידה.

**61. עדכון אתר הרגולטור**

61.1. הרגולטור יפרסם באתר האינטרנט את כל הנהלים, הטפסים, וכל מסמך נורמטיבי ומקצועי אחר שרלוונטי לכל תהליך. הרגולטור יעדכן את המסמכים המפורסמים באתר. יקבע כלל כי הנוסח הקובע והמחייב של נוהל או מסמך אחר הוא הנוסח שמפורסם באתר האינטרנט.

61.2. הרגולטור יפרסם פרטים ליצירת קשר מול הגורמים מטעמו בהתאם לחלוקת תחומי אחריות לפי אזורים ותהליכים. הרשימה תכלול שעות קבלת קהל שבועית.

**ג. צעדים שבוצעו לפני פרסום התכנית**

62. אפשרות לשכפל תעודות העברה;

63. ניטור סלמונלה במשקי הטלה.

## ד. כימות עלויות הרגולציה

64. במסגרת התהליך יושמה מתודולוגיית כימות איכותנית. כימות העלויות נעשה רק ביחס לעלויות הישירות של הרגולציה ואינו כולל עלויות עקיפות, עלויות אלטרנטיביות ועלויות משקיות. מתודולוגיית הכימות התבססה על שני מקורות:

64.1. הספר השלישי במדריך הממשלתי להפחתת הנטל הרגולטורי (2015);

64.2. מדריך ה-OECD לכימות עלויות רגולציה:

### OECD Regulatory Compliance Cost Assessment Guidance (2014)

65. כימות עלויות הרגולציה החל במסגרת איסוף המידע בציר בעלי העניין, כחלק מהפגישות עם בעלי העניין והשולחנות העגולים שנערכו. התהליכים המרכזיים שמופו בשלב ניתוח הרגולציה פורקו לתתי-תהליכים, אשר מהם נגזרו החובות הרגולטוריות הפרטניות. מתוך כל חובה נותחו הפעולות שעל בעלי העניין לבצע כדי לעמוד בה. רכיבי העלות של כל פעולה כומתו באמצעות מידע פרטני מבעלי העניין, נתונים שהתקבלו מהרגולטור ונתונים משקיים (למשל, שכר טרחת עורך דין).

66. תחשיב הכימות מביא בחשבון את השכיחות היחסית של רכיבי עלות הרגולציה. כימות העלויות כולל התייחסות לתוחלת של כל פעולה (תדירות הבדיקות; תדירות חידוש רישיון; שיעור הבקשות שמועברות לבחינה מעמיקה) ו"לנתח השוק" (מתוך כלל התהליכים אצל הרגולטור) של חובות, פעולות ורכיבי עלות (למשל, עלויות בדיקה שנערכת עבור מוצר או תהליך מסוג מוגדר שוכללו לפי "נתח השוק" שלהם בהשוואה ליתר החובות או התהליכים המקבילים).

67. כימות העלויות מבחין בין עלויות במישור הדרישות ועלויות במישור הבירוקרטיה.<sup>9</sup>

68. במסגרת תהליך כימות העלויות נמצא כי המפוקחים בלולי הקרנטינות מבצעים את מרבית הדרישות ללא קשר לרגולציה אלא משום חשיבות השמירה על הסטנדרט הבריאותי של הלול, סטנדרט אשר מהווה חלק אינטגרלי מהשיקולים המסחריים של בעלי העניין. כימות העלויות נעשה בהתאם לרציונל המפוקחים כך שדרישות רגולטוריות אשר מבוצעות כחלק מהתפעול השוטף וללא קשר להוראות הרגולציה – לא כומתו.

69. ישנם עומסים אשר באים לידי ביטוי כעלויות עקיפות ולכן לא השתקפו בעלויות הישירות. דוגמא לכך היא הטלת הסגרים. הטלת ההסגר אינה כרוכה בעלות ישירה מהותית, אך העלויות העקיפות אשר נובעות מפעולה זו הינם עצומים כגון: חוסר יכולת לשווק, הפסד הכנסה ועיכוב שרשרת היצור כולה.

## ה. ניתוח השפעות התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

### ה.1. שינויים בבירוקרטיה

70. השינויים העיקריים אשר מאפשרים את צמצום עלויות הבירוקרטיה הם קיצור זמני ההמתנה וכן ייעול תהליכים באמצעות השימוש באמצעים אלקטרוניים וביצוע תהליכים אוטומטיים.

9 בסעיף ההגדרות של החלטת ממשלה 2118 מיום 22.10.2014 בנושא "הפחתת הנטל הרגולטורי" הוגדרו המונחים הבאים: "עלות העמידה בדרישות הרגולציה – העלות הישירה הכרוכה בעמידה בדרישות התוכן של הרגולציה"; "עלות הבירוקרטיה – העלות הישירה הנובעת מתהליכי העבודה מול הרגולטור כגון חובות דיווח, הגשת בקשות וטפסים, קבלת רישיונות, זמני המתנה וכו'".

71. התכנית צפויה להפחית 17% מהעלות הישירה של הבירוקרטיה בלולי ההטלה ולולי הקרנטינה וכן להפחית 67% מזמני ההמתנה. בסה"כ צפויה התכנית לחסוך למשק 2.6 מיליון ש"ח בעלויות הישירות של הבירוקרטיה.

## ה.2. שינויים בדרישות הרגולציה

72. כפי שתואר, תחום לולי הקרנטינה הוא תחום בעל סטנדרטים גבוהים, אשר מקיים את דרישות הרגולטור (ולעיתים דרישות גבוהות יותר) כחלק משגרת התפעול ולא רק מאחר ומדובר על הוראות רגולטוריות.

73. הרגולטור ביצע מספר שינויים ברמת הדרישות, שאינם מהווים צמצום מהותי מבחינת העלויות הישירות, אמנם מאפשרים גמישות בקיום ההוראות והתאמן לפרקטיקה הנהוגה על ידי החקלאים, תוך שיפור ההגנה על האינטרס הציבורי.

## ה.3. ניתוח השפעות משקיות של התכנית

74. התכנית תביא לשיפור השקיפות והבהירות של התהליכים הרגולטורים באמצעות הסדרת הנהלים, אשר יצמצמו את אי הודאות הקיימת אצל החקלאים ויעודד ציות להוראות הרגולטור.

## נספח א' – כימות הפחתת עלויות הרגולציה

הטבלה הבאה מציגה את עלויות הרגולציה במסגרת התהליכים השונים, לפני התכנית ולאחריה. הטבלה מציגה את סך העלויות הישירות למשק לפי תחשיב מצרפי.

לולי הטלה:

מספר התהליך	שם התהליך	סוג עלות	עלות מצב קיים	עלות לאחר תכנית
1	הקמת לול חדש	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	120,800	11,600
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	2,400	840
		עלות דרישות – כסף (₪)	3,182,907	3,182,907
2	היתר אכלוס	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	24,500	24,500
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	20,580	6,860
		עלות דרישות – כסף (₪)	3,305,867	3,305,867
3	תפעול שוטף	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	10,584,000	10,054,800
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	-	-
		עלות דרישות – כסף (₪)	4,312,000	4,312,000
4	חיסונים	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	-	-
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	-	-
		עלות דרישות – כסף (₪)	14,464,173	14,464,173

עלות לאחר ההפחתה			עלות רגולציה קיימת		
עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	עלות דרישות – כסף (₪)	עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	עלות דרישות – כסף (₪)
7,700	10,090,900	25,264,947	22,980	10,729,300	25,264,947

הפחתה באחוזים		
66%	6%	0%
15,280	₪ 638,400	
סה"כ הפחתה		

סה"כ הפחתה משוכללת באחוזים		
בירוקרטיה	דרישות	
21%	0%	

## לולי קרנטינות:

מספר התהליך	שם התהליך	סוג עלות	עלות מצב קיים	עלות לאחר תכנית
1	הקמת לול חדש	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	51,427	12,810
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	2,800	735
		עלות דרישות – כסף (₪)	9,249,042	9,249,042
2	היתר הפעלה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	395,973	395,973
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	238	238
		עלות דרישות – כסף (₪)	2,290,750	2,290,750
3	תפעול שוטף	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	3,598,481	1,799,241
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	-	-
		עלות דרישות – כסף (₪)	25,594,982	25,594,982
4	היתר העברה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	1,053,877	911,077
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	431	86
		עלות דרישות – כסף (₪)	203,560	203,560
5	חיסונים	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	-	-
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	-	-
		עלות דרישות – כסף (₪)	10,854,611	10,854,611
6	בדיקות (תכנית סלמונלה)	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	-	-
		עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	-	-
		עלות דרישות – כסף (₪)	1,199,660	1,199,660

עלות לאחר ההפחתה			עלות רגולציה קיימת		
עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	עלות דרישות – כסף (₪)	עלות בירוקרטיה - ימי המתנה	עלות בירוקרטיה – כסף (₪)	עלות דרישות – כסף (₪)
1,059	3,119,100	49,322,605	3,469	5,099,758	49,392,605

הפחתה באחוזים		
69%	39%	0%
2,409	₪ 2,050,657	
סה"כ הפחתה		

סה"כ הפחתה משוכללת באחוזים		
בירוקרטיה	דרישות	
46%	0%	



## נספח ב' – פירוט הסוגיות הרגולטוריות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית

בנספח זה מפורטות סוגיות רגולטוריות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית וכן סוגיות רוחב שאינן תחת אחריות הישירה של הרגולטור.

### א. סוגיות שלא קיבלו מענה במסגרת התכנית

#### 1. בקשות לדרישות מידע אשר נמצאות ברשות הרגולטור

1.1. בעת הקמת לול נדרשים המגדלים להמציא לרגולטור אישור מודד בכדי להוכיח כי המבנה עומד בדרישות המרחק בין לולים (אישור לכך שאין לול במרחק של 300 מ' מהמבנה המוקם). לטענת בעלי העניין, ניתן לקבל את המידע באמצעות מערכת מועצת הלול שם ממופים כל הלולים בארץ וכן באמצעות מערכות GIS ובכל לחסוך את העלויות הישירות עבור התשלום למודד מוסמך.

1.2. לטענת הרגולטור, לא ניתן לבטל דרישה זו באופן גורף שכן ישנם משקי עופות פעילים שאינם מתועדים במערכות הממוחשבות, כולל פינות חי ומשקי חצר. כיוון שכל משק עופות הוא סיכון פוטנציאלי, ניתן להסתמך רק על מערכת שבה ממופים כל משקי העופות. בהיעדר תיעוד כזה, הגורם היחיד שיכול לספק מידע לגבי הימצאות משקי עופות בשטח הוא המודד.

1.3. יחד עם זאת, הרגולטור ציין כי ניתן יהיה להחריג את הדרישה במקרים בהם ישנה ודאות חד משמעית לגבי המצאות או אי לולים באזור, בהתאם לשיקול הדעת של הרגולטור. הנושא יחודד במסגרת עדכון הנוהל כפי שתואר בסעיף 52.

#### 2. דרישות המרחקים בין הלולים והדרישה לגידול חד גילי

2.1. הרגולטור קבע מרחקים מינימליים לגבי מיקום המשק (בין לולים, בין משקים, בין לול לגדר וכו'). הדרישה העיקרית היא שהמרחק בין משק למשק יהיה לפחות 300 מטר, אלא אם הם משק מאותו סוג, שלוחה וגיל. הדרישה מיועדת למנוע התפשטות מחלות בין לולים. המשמעות מבחינת המגדלים בצפון היא לצאת מהלולים הקיימים או לקיים אכלוס אחיד בכל ישוב בבת אחת, ובכך למעשה ליישם את הרפורמה בענף ההטלה כפי שתוארה בתכנית.

2.2. לטענת בעלי עניין, מדובר בדרישות לא סבירות וללא תכלית, מתוקף הסיבות הבאות:

2.2.1. "מחלות לא מכירות גבולות" – אחת הטענות של הרגולטור היא כי מחלות עופות מגיעות לישראל, בין היתר, בעקבות נדידת ציפורים ממדינות שונות. לכן לטענת המגדלים המרחק בין לולים לא ישפיע על כך.

2.2.2. לטענת בעלי עניין, אין הוכחה מדעית לכך שהמרחק ימנע את המחלות. מרבית הלולים בישראל, קיימים משנות ה-50 ודווקא בשנים האחרונות כאשר ישנה הקפדה על המרחקים חל גידול בהתפרצויות של המחלות. בהקשר זה, בעל העניין ציינו כי נתון שמחזק את

הטענה הוא העובדה שאפילו לולי קרנטינה אשר נדרשים לעמוד בדרישות סניטריות מחמירות נדבקו בשנים האחרונות.

2.2.3. מדובר בדרישה לא סבירה בשל הצפיפות של מדינת ישראל - בעוד שלמגדלים בצפון קיימת האפשרות התיאורטית לצאת לאזורי גידול, מגדלים במרכז הארץ צריכים לרכוש קרקע או לקנות את המשק של מגדל אחר.

2.2.4. בעלי עניין אשר הקימו לולים בשנים האחרונות (הטלה וקרנטינות) טוענים כי יש לשקול להסיר את הדרישה או צמצום את המרחק בלולים חדשים (כיום הדרישה היא ל-8 מ' ממשק עופות אחר מאותו סוג, שלוחה או גיל) שכן לול חדש נבנה כלול מבוקר וסגור ועל כן הסיכון להפצת מחלות מלול שכזה הינו נמוך מאוד.

2.2.5. פתרון אזורי גידול בצפון לא בהכרח יפתור את בעיית הצפיפות, ישנם ישובים שאזור הגידול ממוקם כ-20 מטר בלבד מהישוב.

2.2.6. הדרישה לגידול חד גילי אינה מתיישבת עם שרשרת השיווק. כאשר משק נמצא בהסגר המשמעות היא שלמשווק אין ביצים כמה חודשים. הדרישה קושרת מספר רב של לולים יחד בשרשרת הייצור.

2.3. מניתוח שבוצע עם הרגולטור נמצא כי דרישות המרחק השונות וכן הדרישה לגידול חד גילי הן דרישות מחייבות ומינימאליות לצורך מניעת התפרצות מחלות עופות. הנימוקים המקצועיים מפורטים להלן:

2.3.1. הכנסת להקות חדשות לאזור מאוכלס (אי שמירה על חד גילי) מאפשרת:

2.3.1.1. הדבקת להקות קיימות בגורמים המגיעים עם העופות החדשים.

2.3.1.2. הדבקת העופות החדשים בגורמים הקיימים באזור המאוכלס.

2.3.1.3. חוסר יכולת להפטר מגורמי מחלה בלול בסוף המדגר בגלל גורמי זיהום מלולים שכנים, ביניהם סלמונלה ומיקופלסמה.

2.3.1.4. קיום "מאגר" לגורמי מחלה כגון ניוקסל ושפעת.

2.3.2. לטענת הרגולטור, נתונים מהשדה מאוששים את הנימוק לכך. לדוגמא: נמצא כי מחלת "מיקופלסמה גליספטיקום" לא קיימת בלולי רבייה, בשלוחות הפיטום וההודים, המחלה נדירה מאחר והשלוחות מתנהלות כ- All-In All-Out. ואילו בלולי ההטלה - המחלה שכיחה.

2.3.3. בטבלה הבאה ניתן לראות כי מטילות מגיעות ממשקי גידול הפרגיות ("פריגאדה") כשהן נקיות ממיקופלסמה גליספטיקום" ובהדרגה נחשפות לגורם בלולי ההטלה.<sup>10</sup>

שיעור העופות הנגועות במחלה				
2013	2009	2008	2007	גיל בשבועות
2%	0%	0%	0%	0-15 גידול פרגיות
8%	11%	9%	8%	16-41
33%	43%	42%	31%	42-67
40%	54%	56%	45%	68-93
45%	40%	42%	41%	94-119

<sup>10</sup> מתוך נתוני המערך לבריאות העוף.

2.3.4. בנוסף, בסקר שנערך בישראל בשנים 2003-2004 בלולי הטלה, נמצא קשר מובהק בין מרחק בין לולים ובין נגיעות ב"סלמונלה אנטריטידיס", להלן התוצאות:<sup>11</sup>

מרחק ממשק הכי קרוב (מטר)	אחוז הלהקות הנגועות בסלמונלה אנטריטידיס
פחות מ-100	11.4%
100 - 300	3.1%
300 - 1,000	0%
מעל 1,000	0%

2.4. השוואה לדרישות בינלאומיות – נמצא כי ההנחיה לשמירה על מרחק בין לולים וכן ההקפדה על חד גילי (All-In All-Out) קיימת במדינות מפותחות כגון מדינות ארה"ב, אוסטרליה וקנדה. לעיתים דרישות המרחקים אף מחמירות יותר מדרישות הרגולטור.

2.5. נראה כי הוצאת רפורמת ההטלה לפועל מתבקשת בהתחשב בנסיבות. המשרד פועל לקידום הוצאת הרפורמה לפועל.

### 3. סף דרישות מחמיר לשולי בטון

3.1. תקנות הקמה והפעלה מגדירות כי בצמוד לקירות החיצוניים של הלול יותקנו שוליים במרחק של 1 מטר מכל קיר. שולי הלול יהיו מבטון או מאספלט הניתן לחיטוי בקלות.

3.2. לטענת בעלי ענין, בלולים מבוקרים (בשונה מלולי רשת) אין חשיבות ליצירת שוליים מבטון כיוון שהמבנה אטום לכניסה של גורמים מזהמים בעוד שמדובר על עלות ממוצעת של כ-250 א' ₪ למבנה בעת הקמת הלול. יוער כי לא היתה הסכמה חד משמעית לגבי סוגיה זו, כלומר חלק מבעלי העניין סוברים כי מדובר על דרישה סבירה ומחייבת.

3.3. לטענת הרגולטור, סביבת הלול צריכה להיות ניתנת לניקוי וחיטוי. אדמה או כל משטח שאינו מבטון לא ניתן לחיטוי מאחר ומדובר על חומר סופג, על כן הרגולטור מצא כי לא ניתן להקל בדרישה זו. ניתן יהיה לשקול התרת חומר אחר, אם יוצג לרגולטור חומר אלטרנטיבי לבטון שיוכח שאינו מגדיל את הסיכון לתפוצת מחלות ושניתן לניקוי ולחיטוי.

### 4. דרישה להטבעת חותמת על ביצי רבייה

4.1. בשנת 2009 עודכנו תקנות הקמה והפעלה כך שהתווספה הדרישה להטבעת חותמת עם מספר המשק על ביצי רבייה.

4.2. לטענת בעלי עניין, דרישה זו מייקרת את עלות הביצה בכ- 2.5 א"ג לביצה (עלות ממוצעת של 100,000 ₪ בשנה למשק), כאשר ניתן להסתפק בחתימה על כל מגש ביצים.

4.3. לטענת הרגולטור, עד למועד התיקון הדרישה היתה לסימון מגש (עבור כל שש ביצי רבייה). הדרישה עודכנה כדי ליצור עקיבות של ביצי הרבייה וכדי להתאים את הדרישות למקובל בעולם.

<sup>11</sup> מתוך נתוני המערך לבריאות העוף.

## ב. סוגיות רוחב נוספות

### 5. הגברת פיקוח ואכיפה

- 5.1. משיח בעלי עניין וכן מצד הרגולטור עולה כי יש מקום להגביר את מנגנוני הפיקוח והאכיפה של הרגולטור, כולל הפעלת סנקציות במקרה שמשק עופות אינו עומד בדרישות הרגולטוריות.
- 5.2. סוגיות אלו הוצגו בפני הנהלת השירותים הווטרנריים ובפני הנהלת המשרד. במסגרת דיונים שנערכו בנושא הוחלט לבצע מהלך שיכלול רפורמה של שדרוגי לולי ההטלה וכן הקפדה ואכיפה על ההוראות הווטרנריות בכדי להבטיח עמידה בדרישות הסניטריות.

### 6. פתרון אקולוגי לפינוי פסולת

- 6.1. לול ישן מוציא את הזבל פעם או פעמיים בשנה. אילו בלולים החדשים נדרש פינוי אחת לשלושה ימים. הרגולטור מחייב לסלק את הזבל כך שלא יהווה מטרד תברואתי. נכון להיום אין היתר להשתמש בפסולת הזו כדישון בשדה. לדעת המגדלים אם משק לא נמצא תחת הסגר לא צריכה להיות סיבה מקצועית שלא לאפשר זאת.
- 6.2. לאור טענות המגדלים ופניות נוספות, משרד החקלאות החל בשנת 2017 בעבודת רוחב לגיבוש מדיניות ופתרונות רגולטוריים לסוגית השימוש בזבלים שמקורם בבעלי חיים. עבודה זו כוללת את כל גורמי המקצוע הרלוונטיים במשרד ומובלת על ידי אגף אגרואקולוגיה בשה"מ והחטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה. עבודה זו בוחנת את ההשפעות הסביבתיות, הווטרנריות, הבריאותיות והחקלאיות של המדיניות הקיימת ושל חלופות שונות להסדרת הנושא. במסגרת עבודה זו נבחנות גם העלויות למשק החי ולמשק הצמחי כתוצאה מחלופות מדיניות שונות. מטרת המשרד היא להוביל מסגרת כוללת שתיתן מענה לכל הגורמים המעורבים בסוגיה, במטרה להבטיח פתרון לרווחת כל הגורמים המעורבים, ולאפשר ככל הניתן שימוש בזבלים אורגניים לדישון בחקלאות הצמחית.

## נספח ג' – תכנית עבודה לביצוע התכנית המשרדית להפחתת הנטל הרגולטורי

מועדי הביצוע של משימות הלשכה המשפטית כפופים לאישור סופי של תכנית העבודה על ידי מנכ"ל המשרד.

מספר משימה	שם משימה	מדד	אחראי	תאריך סיום	שותפים
.1	פרסום נוהל להקמה ושינוי מבני במשקי עופות	פרסום נוהל לציבור. במסגרת הנוהל יפורטו הצעדים אשר הוסדרו בסעיפים 54,53,52 בתכנית להפחתת הנטל.	ד"ר יפים פרידלוב, רופא וטרינר, מערך לבריאות העוף	31.3.2018	
.2	עדכון תקנות מחלות בעלי חיים (הקמה והפעלה של משקי טיפוח, הפצה, רביה וגידול של עופות), תשמ"א-1981	עדכון הסעיפים בהתאם לסעיפים אשר הוסדרו בסעיפים 57,56,55 בתכנית הפחתת הנטל.	ד"ר רם כץ, מ"מ ראש מערך בריאות העוף	31.5.2019	עו"ד אסתר זנזורי-פריאל, לשכה משפטית
.3	ייעול תהליך קבלת אישור להעברת עופות	העברת מסמך אפיון לצורך אישורי העברה אוטומטיים	ד"ר קריסטינה חרבוש, רופאה וטרינרית, מערך בריאות העוף	31.3.2018	
.4	ייעול תהליך קבלת אישור להעברת עופות	הטמעת מנגנון העברה אוטומטי במערכת לניהול עופות	ד"ר רם כץ, מ"מ ראש מערך בריאות העוף	30.6.2018	
.5	פרסום נוהל קבלת היתר אכלוס		ד"ר קריסטינה חרבוש, רופאה וטרינרית, מערך בריאות העוף	30.4.2018	
.6	פרסום נוהל הסגר	הנוהל יכלול נוהל לקבלת היתר אכלוס בהסגר	ד"ר רם כץ, מ"מ ראש מערך בריאות העוף	31.3.2018	
.7	פרסום נוהל הכרה במעבדות		ד"ר רם כץ, מ"מ ראש מערך בריאות העוף	30.9.2018	עו"ד אסתר זנזורי-פריאל, לשכה משפטית
.8	עדכון אתר מערך בריאות העוף		ד"ר רם כץ, מ"מ ראש מערך בריאות העוף	30.6.2018	